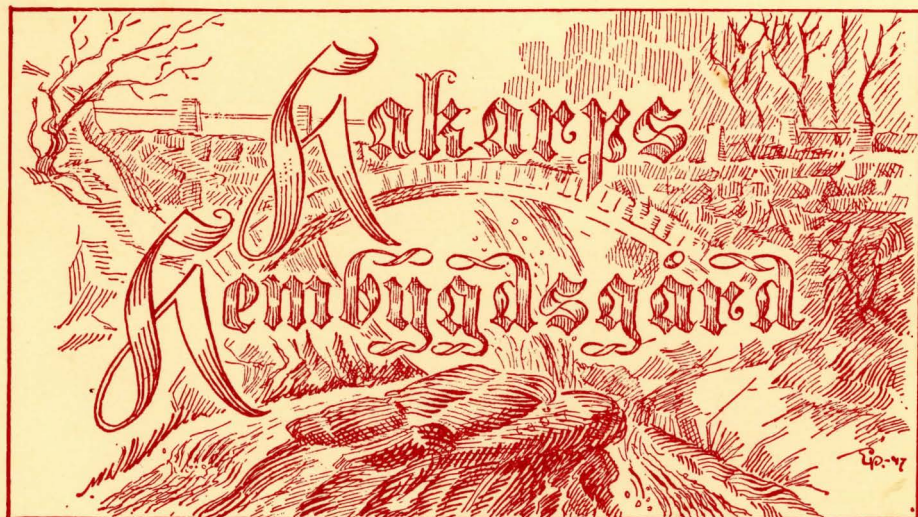

Krönika 1958

Hakarps Hembygdsgård

Krönika 1958

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

	sid.
Förord	3
Föreningens verksamhetsberättelse	4
Födda år 1958	6
Ingångna äktenskap	7
Avlidna år 1958	8
Den borgerliga kommunens förvaltning av Rune Wixe	10
Hakarps Ungdomsstyrelse av Gösta Eklöf	12
Minnen från min tid som småskollärarinna i Hakarp åren 1892—1930 av Olivia Karlström	14
Torp och backstugor i Hakarps socken av Ivar Meurling	21
Resolution om prästlöner i Hakarp av Martin Fagerlund	37
Något om koleraepidemin 1834 av Gottfrid Grane-myrt	39
Hänt i Hakarp under år 1958	42

*Teckningarna på sidan 41 och 49 är gjorda av
konstnären Uffe Vibeke.*

Förord

*L*iksom sina föregångare vill Krönikan för 1958 ge något av både nytt och gammalt från Hakarps socken. Vi tro att det kan ha värde även för kommande släkten, med en tillbakablick, som visar sambandet mellan olika tidsskeden.

I den avsikten överlämnas 1958 års Krönika till läsekretsen med hopp om att den skall bli lika väl emottagen som tidigare årgångar. Vi uttalar vårt tack till alla bidragsgivare för intresserad medverkan.

REDAKTIONEN

Årsberättelse 1958

Årsmötet hölls den 8 mars i Nordskogens skola och förhandlingarna leddes av föreningens ordf. Gunnar Hakeman. Mötets gäst och föredragshållare var landsantikvarie Allan Nilsson som föreläste över ämnet "Saga, Sagen och Folkliv i Västergötland". Föreläsningen blev livligt uppskattad av mötesdeltagarna. En serie färgbilder i anslutning till ämnet visades. Efter föreläsningen serverades kaffe och som avslutning läste Lennart Söderqvist "Bland svenska skären" av Verner von Heidenstam.

Årets sommarresa företogs den 20 juli i ett strålande väder och med ett 40-tal medlemmar som deltagare. Färden ställdes mot Östergötland med Söderköping som slutmål. Första uppehållet gjordes i Linköping där en stadsdel uppförd av äldre byggnader från gamla Linköping studerades med intresse. Efter en kaffepaus i en vacker skogsdunge fortsattes till Söderköping, en gammal minnesrik stad, som helt fångade resenärerna med sin ålderdomliga stämning. Resan ställdes så åter mot Linköping där museet, domkyrkan och Trädgårdsföreningen besågs. I Trädgårdsföreningens vackra park serverades kaffe för deltagarna varefter promenerades genom anläggningen som nu visade sig i sin fulla prakt med blommande träd och buskar. Bergs slussar och Vreta Klosters kyrka blev nästa mål. Vid Bergs slussar höll kassören en kort historik över Göta kanals tillkomst och utveckling. Den närliggande Vreta Klosters kyrka besöktes och en stund ägnades åt en gravvård över en framstående biskop i Växjö under 1700-talet, Olof Wallqvist. Hemfärden ställdes över Motala och Vadstena medan solen sänkte sig över ett spegelblankt vätternatten.

Krönikan för 1957 har utgivits i 500 ex. och som vanligt emottagits med stort intresse av läsekretsen. Redaktionen har bestått av Gunnar Hakeman, Ivar Meurling och Eskil Lago. Klinton har varit föremål för smärre reparationer som styrelsen utfört.

Under året har föreningen gjort en svår förlust då dess sekreterare alltsedan föreningens start, Lennart Söderqvist, avlidit den 21 aug. Med ett aldrig svikande intresse har han deltagit i arbetet. Hans kärlek till hembygden, hans kunnighet och medryckande framställningskonst kommer alltid att minnas av föreningens medlemmar.

Styrelsen har bestått av Gunnar Hakeman ordf. Ivar Meurling v. ordf. Lennart Söderqvist sekr. Eskil Lago kassör, Ingrid Forsström, Viveca Castrup, Lennart Magnusson, Martin Fagerlund, Gottfrid Granemyr och Ivar Lundsten. Efter Lennart Söderqvists frånfälle har Eskil Lago även fungerat som sekreterare.

Suppleanter har varit Carl Erik Blomdahl, Gustav Svensson och Eskil Söderström.

Revisorer har varit Bror Thunberg och Gustav Hultman med Vidar Dahlstedt som suppleant. Medlemsantalet vid årets slut var 239 st.

Föreningens inkomster och utgifter under år 1958

Inkomster:		Utgifter:	
Arsavgifter	948:—	Utgift för Krönika ...	1.510:—
Inkomst av Krönika ..	1.278:30	Klinten	3:20
Komm. anslag	500:—	Annonser	51:—
Ränta	315:69	Skrivmaterial	24:20
Övriga inkomster	134:23	Arsavg. till Hembygds-	
Behållning från 1957 ..	8.919:61	förbundet	25:—
		Diverse utgifter	89:25
		Behållning till 1959 ..	10.393:18
	Summa 12.095:83		Summa 12.095:83

Hakarp i mars 1959
Styrelsen

Anteckningar ur församlingsböckerna

Födda år 1958

- 5/1 Annika Eleonor Gajdas, Hallebergsliden 6
21/1 Lillemor Sylvia Helena Starö, Bråneryd
31/1 Leif Roger Ingvar Johansson, Ebbesvägen 17
5/2 Åsa Monica Gunilla Brusback, Ebbesvägen 28
7/2 Martina Margarete Geltner, Hjärttorp 16
20/2 Eva Carina Fast, Hallebergsliden 16
20/2 Gerd Ulla-Britt Annette Åxelsson, Ebbesvägen 19
20/2 Kerstin Eva Birgitta Eriksson, Genvägen 3
23/2 Per Olof Karl Brandt, Carlforsvägen 5
11/3 Kennet Alf Gösta Åberg, Skolgatan 27
12/3 Mats Karl Gustavsson, Lekstigen 14
21/3 Jozef Eugenius Kulig, Hallebergsliden 8
22/3 Bo Göran Lennart Eriksson, Lekstigen 8
31/3 Anneli Birgit Kristina Johansson, Egnahemsvägen 19
3/4 Tonny Gunnar Rydell, Vipevägen 3
15/4 Lena Marianne Johansson, Stiftelsevägen 7
17/4 Bror Morgan Karlsson, Friländersväg 7
25/4 Gabriella Köver, Ebbesvägen 27
27/4 Pär Conrad Ivar Karlsson, Ådalsvägen 93
30/4 Bengt Tommy Bornhöft, Carlforsvägen 13
22/5 Helene Ann-Mari Magnusson, Egnahemsvägen 31
30/5 Mats Erik Nilsson, Stiftelsevägen 7
3/6 Ann Katarina Brusback, Fornhaga, Stensholm
11/6 Lena Birgitta Gustavsson, Annedal
10/6 Allan Rolf Oskarsson, Hakarpsvägen 92
25/6 Lena Irene Jakobsson, Smedstorpsgatan 9
3/7 Ann Charlotte Lillemor Maria Lönn, Ådalsvägen 71
1/7 Karl Åke Johansson, Lexarp
12/7 Björn Magnus Gösta Johansson, Carlforsvägen 28
17/7 Bertil Karl-Gustav Bengtsson, Knutstorp
29/7 Ingrid Hulda Carolina Karlsson, Hakarpsvägen 71
1/8 Gunborg Lilian Sofia Karlsson, Skolgatan 13
2/8 Catrine Margareta Melin, Töregatan 18
4/8 Anders Peter Skoglund, Hakarpsvägen 112
13/8 Bernt Göran Lennart Bernström, Kikstorp
13/8 Marie Christina Walder, Ebbesvägen 32
17/8 Eva Maria Cecilia Johansson, Lekstigen 14
29/8 Jan Anders Andersson, Stiftelsevägen 9
1/9 Jan Rune Johansson, Vikingavägen 2
4/9 Marlene Britt Inger Sundback, Kvarnvägen 2
24/9 Eva Cecilia Westborg, Ebbesvägen 8

- 6/10 Per Roger Mikael Persson, Skolgatan 1
- 23/10 Hans Sten Isak Josefsson, Olstorpsgatan 10
- 2/11 Göran Ragnar Ingemar Olsson, Stensholmsvägen 16
- 22/11 Bengt Sture Peter Bengtsson, Solvik, Brunnstorp
- 25/11 Siv Annika Elisabet Norberg, Kvarnvägen 2
- 29/11 Agneta Maria Helena Johansson, Vipevägen 28
- 29/11 Eva Ulla Marlene Bergström, Berghaga 7, Bråneryd
- 6/12 Nils David Anders Nygren, Marieberg, Lexarp
- 7/12 Birgitta Monica Johansson, Stora Kleven.
- 17/12 Johnny Fritjof Johansson, Smedstorpsgatan 11
- 27/12 Tomas Lennart Kylén, Ebbesvägen 8
- 28/12 Per John Fransson, Kvarnvägen 17
- 28/12 Anders Harald Fransson, Kvarnvägen 17

Ingångna äktenskap 1958

- Erik Gunnar Karlsson, Lekeryd och Gerd Barbro Alfrida Johansson, Ådalsvägen 93
- Olof Bertil Sigurd Lindvall och Lisa Dagmar Maria Andersson, Egnahemsvägen 13
- Roy Janne Lennart Gustavsson, Huskvarna och Maj Kerstin Inger Johansson, Ådalsvägen 93
- Bo Karl Gunnar Esping, Lekeryd och Siv Ella Viola Hultman, Ebbesvägen 38
- Alf Arne Blomdahl, Huskvarna och Ulla Britt Ingrid Gurli Engvall, Jutaholm
- Kjell Anders Sigurd Skoglund, Ljungarum och Evelon Iris Elisabet Karlsson, Hakarpsvägen 112
- Erik Lennart William Svensson, Björstorp och Birgit Elisabet Svensson, Kikstorp
- Arne Sigvard Vilhelm Englöf, Habo och Gerd Ingeborg Engblom, Carlforsvägen 32
- Egert Bertil Alvar Svärd, Huskvarna och Birgit Maria Charlotta Petersson, Smedstorpsgatan 14
- Carl Gustaf Ingvar Einarsson och Doris Tekla Marianne Karlsson, Carlforsvägen 36
- Evert Hugo Bruhn och Elsa Ingbritt Elisabet Gren, Norra Klevaliden
- Sölve Anders Verner Videll, Huskvarna och Lola Runa Margareta Klasson, Ringvägen 14
- Rolf Ingemar Lennart Bäck och Solvig Birgitta Bruhn, Stensholmsvägen 16
- Karl Gabriel Lundgren, Lindarvägen 11 och Dagmar Anna Helena Ljunggren, Rambergsliden 11
- Seth Olof Ragnar Hellgren, Huskvarna och Doris Inga-Lill Franzén, Fagerängsvägen 5

Olof Birger Lätt, Huskvarna och Ann-Britt Solveig Andersson, Junex-
gården
Olof Henrik Björklund, Carlfors och Ellen Mona Birgitta Fredriks-
son, Huskvarna
Alf Harry Vilhelm Hallqvist, Liden 7 och Vailet Haldis Emélia Sjö-
hager, Huskvarna
Gustav Evert Rune Johansson, Vikingavägen 2 och Kerstin Marianne
Fredriksson, Nässjö
Tore Josef Stålnapp, Stensholmsvägen 11 och Gunvor Ida Margareta
Pettersson, Jönköping
Kjell Åke Kennert Randau, Solhemsgatan 10 och Ingvor Anita
Gustavsson, Huskvarna
Gustav Verner Konrad Karlsson, Göransborg och Solbritt Birgitta
Pettersson, Ljungarum
Alf Tomas Holmqvist, Olstorpsgatan 10 och Anne-Marie Ingeborg
Vera Palm, Jönköping
Gösta Valter Alzén, Hakarpsvägen 83 och Britt Alva Iréne Nilsson,
Habo
Börje Sigurd Samuel, Johansson, Mossvägen 16 och Marianne Tyra
Elvira Östergren, Gräsgård, Kalmar 1
Yngve Sigurd Johansson, N. Klevaliden och Bodil Ingbritt Margareta
Gustavsson, Ljungarum
Bertil Natanael Johansson, Skolgatan 1 och Karin Emelia Gustavsson,
Ljungarum
Bror David Svensson, Bergsätra, Brunnstorp och Eivor Helena Säf-
ström, Huskvarna

Avlidna 1958

- 10/1 Anna Emelia Svensson, Björstorp f. d. 12/5 1874 i Jön-
köping
- 23/1 Sven Erik Emanuel Svensson, Björkelid, f. d. 26/8 1894 i
Hakarp
- 14/3 Erik Gustav Åke Bengtsson, Egnahemsvägen 30, f. d. 3/12
1923 i Hakarp
- 21/3 Greta Ottilia Jonsson, Björksätra, f. d. 12/4 1916 i Hakarp
- 22/3 Karl Arvid Nilsson, Vättergården, Brunnstorp, f. d. 5/12
1899 i Skärstad
- 28/3 Åke Ivar Ahnberg, Hakarpsvägen 84, f. d. 11/6 1887 i Jön-
köping
- 3/4 Aron Titus Lagerqvist, Ringvägen 15, f. d. 28/9 1895 i
Hylletofta
- 20/6 Alva Maria Johansson, Björkelund, Stibbarp f. d. 19/7 1887
i Skärstad

- 31/7 Ernst Julius Frii, Rambergsliden 15, f. d. 25/12 1900 i Händene, Skarab
- 21/8 Johan Axel Lennart Söderqvist, Stiftelsevägen 5, f. d. 13/9 1884 i Hakarp
- 20/8 Ida Charlotta Svensson, Pensionärshemmet, f. d. 22/2 1868 i Hagshult
- 22/8 Jenny Ottilia Gustavsson, Kikstorp, f. d. 8/7 1874 i Svartorp
- 5/10 Karl August Gustavsson, Egnahemsvägen 6, f. d. 10/7 i Malmbäck
- 8/12 Oskar Edvin Fransson, Berghaga 8, Bråneryd, f. d. 19/5 1888 i Svartorp

Antalet innevånare i Hakarp vid årets slut var 2.815 st. varav 1.455 män och 1.360 kvinnor. Äldst i församlingen var fru Augusta Johansson f. d. 18/10 1866.

Den borgerliga kommunens förvaltning 1958

Av Rune Wixe

Kommunalnämnsens ledamöter har varit Albin Karlsson, ordf. Gunnar Hakeman, vice ordf., Carl Sandberg, Gunnar Sandberg, Knut Pettersson, Yngve Johansson och Gustaf Winqvist.

Byggnadsverksamheten har även under år 1958 varit mycket livlig. Under året har tolv enfamiljshus samt sex flerfamiljshus färdigställt. Det totala lägenhetstillskottet har för år 1958 blivit sextio stycken.

Då fastigheten Fagerslätt 1:107 ej längre behövdes för kommunens förvaltning har denna fastighet för 46.000: — kr försålts till hrr Arvid Lövinger och Allan Haskog.

Utöver tidigare inköp av tomtmark från Hakarps säteri har kommunen för 20.000: — kr inköpt 27.000 kvm att sammanläggas med tidigare förvärv vid Olstorp.

Till minnet av fru Ida Svensson, Pensionärshemmet, har hennes anhöriga låtit bekosta en flagga samt flaggstång av järn vilka genom kommunens försorg uppsats vid Pensionärshemmet.

Den kommunala fastighetsnämnden har avvecklats och dess kvarstående arbetsuppgifter har överförts till kommunalnämnden.

Nya Asfalt AB, Malmö som utsetts till entreprenör för vatten- och avloppsledningar etapp IV, omfattande ledningar i delar av Smedstorpsgatan, Olstorpsgatan, Blomgatan, Hagagatan och Vikingavägen samt högreservoar vid Olstorp, har under året slutfört sina arbeten. Kostnaderna härför har uppgått till 342.141: — kr. Till entreprenör för utförandet av vatten- och avloppsledningar i Skolgatan, delar av Blomgatan, Hagagatan och Vikingavägen har utsetts AB Hans Rehnström, Österbymo. Anbudsumman uppgick till 263.300: — kr och arbetet påbörjades i november månad.

Mossvägen har nyanlagts under året. Ny väg har även byggts på Olstorpsområdet samt mindre delar av Blomgatan, Vikingavägen och Kvarnvägen.

Då kommunen numera är ansluten till Landskommunernas Arkitektkontor i Jönköping har byggnadsnämndens och förmedlingsorganets tekniska konsultation överförts från stadsarkitekt Flensborns kontor i Huskvarna till detta nybildade kontor i Jönköping.

Antalet lärareavdelningar är detsamma som tidigare läsår femton styck, tio på folk- och fem på småskolestadiet. Antalet vid skolorna inskrivna barn var vid vårterminens slut 331 stycken. I denna summa är ej inräknade barn från Hakarp, som undervisas i andra skoldistrikt. Från och med höstterminen 1958 har specialläraretjänster införts i såväl manlig som kvinnlig slöjd. Då ett åttonde obligatoriskt läsår har införts från och med den 1 juli har inga fortsättningsskolekurser

anordnats. Simundervisning har förekommit vid Vik i Lekeryd. Skol-skjutsar med statsbidrag har anordnats från Smedstorp—Läxarp till Stensholmsskolan samt med ordinarie busslinjen Huskvarna—Ramsjöholm för barn boende i norra delen av kommunen. En lokal för metallslöjd har hyrts av Stensholms Fabriker. Skolbarnsbespisning har som tidigare förekommit vid Hakarps kyrkskola. Vid de övriga skolorna har fri mjölk serverats.

Omkostnaderna för den slutna socialvården (ålderdomshemmet) har uppgått till 40.090: — kr och för socialvård i övrigt till 26.380: — kr.

En heltids- och en halvtidsanställd hemvårdarinna har varit verksam under året. Hemhjälp har lämnats i 386 dagar.

Antalet personer som åtnjuter folkpension var vid årets slut 244. Kommunens bidrag till folkpensionskostnader inklusive bostadstillägg uppgick till 92.473: — kr.

Kommunens utgifter och inkomster har haft en omslutning enligt dagbok på 3.752.374: — kr. Utdebiteringen var 8: 95 per skattekrona inberäknat utdebiteringen för kyrkliga ändamål med 89 öre.

Den livliga byggnadsverksamheten avspeglade sig även vid årets folkmängdsstatistik, då antalet innevånare ökade med 140 personer.

Hakarps Ungdomsstyrelse

av Gösta Eklöf

Hakarps ungdomsstyrelse är säkerligen en för de flesta sockenbor okänd institution och styrelsen har väl inte heller under de år den existerat fört någon mera uppmärksammas tillvaro, varför det kanske kan vara på sin plats med en liten presentation.

Vid Hakarps kommunalfullmäktiges sammanträde tisdagen den 28 maj 1957 behandlades bl. a. en skrivelse från herr Rune Gustafsson med förslag "att det väljes en ungdomsstyrelse, som har hand om fritidsverksamheten o. dyl." Fullmäktige var helt med på noterna och valde för tidsperioden 1/7 1957—31/12 1959 fem ledamöter att ingå i den nya kommunala institutionen. Enligt protokollet skall ungdomsstyrelsens arbetsuppgifter bl. a. vara

att handha rekvisition av statsbidrag till fritidsgrupper,

att yttra sig över kommunala anslag till fritids- och ungdomsverksamhet,

att stödja enskilda ungdomars och ungdomsorganisationers ideella och kulturella verksamhet,

att verka för utbildning av ungdomsledare, samt

att taga initiativ i sådana ungdomsfrågor och påtaga sig sådana uppgifter, vilka lämpligen bör lösas gemensamt, samt taga initiativ till sådana anordningar, som är ägnade att främja ungdomens andliga och fysiska fostran.

En av styrelsens första arbetsuppgifter blev en liten inventering av den verksamhet som förekommer inom kommunen, och denna inventering gav besked om, att i stort sett en mycket livlig ungdomsverksamhet förefinnes. Såväl inom kyrkan som de frikyrkliga församlingarna arbetar livaktiga ungdoms- och junioravdelningar med förhållandevis stora medlemssiffror, scoutverksamhet finnes och tre idrottsföreningar är verksamma inom kommunen, "storklubben" IK Hakarpspojkar, som har sin idrottsplats "Ådalsvallen" liksom sin förnämliga sportstugueanläggning belägna i Hakarp, men rekryterar sina medlemmar såväl från Huskvarna som från socknen, IF Saab, främst verksam inom ishockey, samt den livaktiga IK Nord, senare omdöpt till Stensholms IF, med en mycket ungdomlig medlemsstock. Däremot konstaterades, att de politiska föreningarna som regel när det gäller ungdomsarbetet etablerat samgående med Huskvarna.

Det stående svaret på frågan beträffande ev. önskemål blev — inte alls oväntat dels ekonomisk hjälp i det frivilliga arbetet och dels tillgång till flera lokaler, såväl för studieverksamhet som fysisk fostran.

I någon mån har ungdomsstyrelsen redan kunnat påverka de kommunala myndigheterna att satsa större belopp i anslag och har även utverkat, att kommunalt bidrag med samma belopp som motsvarande statliga anslag beviljas verksamma s. k. fritidsgrupper. Även när det gäller lokalfrågan kan ett par åtgärder noteras. Sålunda har en bordtennislokal iordningsställts i källaren i kommunalhuset och möjligheter att för studieändamål etc. få disponera lokaler har yppat sig såväl i Nordskogens skola som i den nya Stensholmsskolan. Med tillfredsställelse noteras också, att den vid Hakarps prästgård belägna isbanan flitigt använts och att en speciell förening för banans skötsel och tillsyn bildats samt att, på initiativ av Fagerslättskolonins fastighetsägareförening, en isbana kommer att iordningsställas även inom denna del av kommunen. Trots ekonomiska svårigheter noteras också med tillfredsställelse, att en omfattande verksamhet bedrivs i ungdomsgården vid prästgården.

Ungdomsstyrelsens arbete har i huvudsak koncentrerats till att animera till ökad aktivitet inom områden, där ingen eller ringa verksamhet hittills förekommit, och styrelsen har noga aktat sig att påverka föreningarnas redan befintliga verksamhet. Som en följd härav togs hösten 1958 initiativ till en kommunal musikskola, som redan från början fick betydligt större anslutning än man vågat hoppas, då inte mindre än drygt 50-talet elever deltagit i blockflöjt-, mandolin-, piano- och fiolspelning. Denna verksamhet kommer givetvis att fortsätta och en utökning beträffande blåsinstrument planeras. Däremot rönt de gymnastikövningar som igångsattes inte det intresse som man hoppats, säkerligen främst beroende på långa avstånd och ej så ändamålsenliga lokaler, och denna verksamhet har därför tills vidare lagts på is.

*Minnen från min tid som småskollärlarinna
i Hakarp åren 1892-1930*

av Olivia Karlström

Länge satt jag och stirrade på rubriken för min artikel. Vad av värde skulle jag kunna komma med i Hakarps Krönika? Tiden det gäller är ju så långt avlägsen och inga anteckningar eller data har jag att lita till. Skulle jag våga att med stöd av blotta minnet ge ett bidrag: Då inträffade något som hjälpte mig på tråden. En liten biljett föll ned i min brevlåda. Jag tog upp den och läste "inbjudes med anledning av vår moders Fru Gurli Hellströms 75-års dag till middag" o. s. v. Gurli 75 år, det är inte möjligt. Jo det var sant. Den 27 mars 1892 möttes vi för första gången i Nordskogens skola på min första läsdag där. Jag som lärarinna och hon som liten flicka i småskolans första klass. Jag kände, då jag tänkte på detta, att åren ilat fort undan och att min ungdomstid som lärarinna låg långt tillbaka i tiden.

Läsåret började den 23 febr. men på grund av min uppsägningstid i Hults socken, där jag var anställd, blev tillträdet i Hakarp fördröjt med något mer än en månad. Denna tid som blev efter skulle läsas in under sommarlovet. Med den uppgiften fick jag ovärderlig hjälp av tre lärarekamrater, kantor S. A. Schlin och fröken Sofia Isacson vid kyrkskolan, samt folkskollärlarinnan Olivia Nilsson. De åtog sig att läsa en dag i veckan var och jag slapp således undan med två dagar i veckan. Hur tacksam jag var över deras uppoffring kan jag inte säga.

På första läsdagen kom skolrådets ordförande prosten O. H. Rogberg med damer och hälsade välkommen samt åhörde lektionen. Han var en "skolman" i ordets bästa bemärkelse, god och hänsynsfull men fast och bestämd. En vars ord man kunde lita på. Efter frukostrasten en dag den första veckan, inträdde en man i salen och frågade om han fick "höra på". "Ja visst", sa jag, "var god och sitt ner". Han stannade de två återstående timmarna och då barnen gått kom han fram till mig och sade: "Ja, det går väl an att prata och få fram så mycket ur ett ämne när det kommer sådana som jag, som ingenting begriper. Komme t. ex. inspektören eller andra lärda herrar ginge det nog inte så lätt". Jag visste inte vad jag skulle svara men fann mig genom att säga, "förstår inte hakarpsborna undervisningen måtte jag få ett tungt arbetsfält här". Det var mitt första sammanträffande med patron Anders Larsson i Bråneryd. Han tillhörde skolrådet och andra styrelser och nämnder och var en inflytelserik man i socknen. Under alla åren och vid många tillfällen visade han sig vara en verklig vän. Ansåg han sig behöva försvara en sak kunde han bli både skarp och bitande.

En annan av samma kynne, fastän fogligare, var nämndemannen Nils Johan Magnusson i Kikstorp. Han var också varmt intresserad av skolan och drog sig inte för att säga sin mening. Under en examen hade en av småskolans klasser haft dopet som ämne i kristendomslektionen. Avslutningen leddes av kyrkoherde K. A. Sandström, som efterträtt prosten Rogberg år 1903. Han höll ett tal till samtliga församlade barn, lärare och målsmän och yttrade bl. a. "Det är så att alla lärare ej fått samma begåvning, en del har fått ett pund, andra fem och åter andra tio. Det är då ej rätt att fordra tio pund av dem som bara fått ett". Då begärde nämndemannen ordet och sade: "Jag skall be att få tacka för det som vi fått höra om dopet i dag. Jag har hört därom förut i skolan, konfirmationsundervisningen och vid installationer, men jag har inte förstått det förrän i dag." Han kunde ej hindra tårarna att tränga sig fram. Och så var avslutningen gjord för det året.

År 1892 var ett märkligt år i många avseenden då det gällde skolan. Många av de gamla ämnena skulle få nya undervisningsmetoder och nya ämnen skulle komma till. Hembygdsundervisning och teckning skulle ske efter andra principer och sexualundervisning diskuterades som undervisningsämne.

Hembygdsundervisningen hade ju huvudsakligen bestått i förevisning av djurbilder och i samband därmed hänvisning till naturen. Nu skulle man få taga klassen ut i den vackra Hakarpsnaturen, så rik på höjder, dalar och vattenfall. Djurlivet studerades på nära håll. Där kunde fåglar, ekorrar, myror och kräldjur följas i sin rastlösa strävan av intresserade barnaögon. En gång vågade jag mig t. o. m. ut på en skolresa till Jönköpings stadspark. Resan kunde ordnas tack

*Anders Larsson i Bräneryd
"han tillhörde skolrådet
och var en inflytelserik man
i socknen"*

vare tillmötesgående från Gripenbergsjärnvägens sida. Vi fick egen vagn till en kostnad av 35 öre pr person. Att barnen hade stor glädje och intresse av denna resa, liksom av hembygdsundervisning i övrigt, behöver jag knappast omtala.

Så hade vi kommit in på nittonhundraåret. Samhället växte och barnantalet ökades. Vid början av ett år var antalet i min avd. 52 st barn, 32 i första och 20 i andra klassen. Efter ett par dagars arbete kom inspektör Franzén i sällskap med nämndeman Magnusson. Jag fick då demonstrera undervisningen i räkning och svenska språket m. fl. ämnen. Inspektören blev utom sig. "Det här går inte", sade han. Nämndemannen blev också upprörd. "Kom hit en examen", sade han, "då kan vi se att resultatet ej är så dåligt som inspektören tycks tro". Följden blev emellertid att inspektören, skolråd och lärare utarbetade en annan läsordning för första och andra klasserna, där en del ämnen lästes gemensamt. Andra klassen kom vid samma tid som folkskolan, jag vill minnas kl. 8.30. Den undervisades då i läsning, räkning och skrivning. Efter dessa två timmar kom första klassen och undervisningen var då gemensam för båda i kristendom, sång och gymnastik och hembygds-kunskap. Därefter var andra klassen fri för dagen och första klassen fick stanna efter lika länge som andra kommit före. Barnen fick på detta sätt lika lång lästid och lärarna fick särskild ersättning för de extra timmarna. Denna anordning visade sig vara utmärkt för både barn och lärare och fortgick till år 1908 då ännu ett skolhus blev byggt och lärareantalet fördubblades.

Vid tiden omkring sekelskiftet blev det rätt stora personalföränd-

Första och andra klassen vid Nordskogens skola år 1909 med lärarinnorna Olivia Karlström och Agnes Abrahamsson.

ringar både inom kyrka och skola. Skolan låg ju under den kyrkliga kommunen med kyrkoherden som självskrivnen ordförande i skolrådet. Han hade därför stort inflytande i det som rörde skolan. Prosten Rogberg, som jag förut nämnt, började vid denna tid bli klen till hälsan och måste söka tjänstledighet. Hans förste ersättare blev pastorsadjunkten L. O. Lander, som efter en tid efterträddes av S. Sandelius. Efter honom innehades tjänsten av nuvarande prosten Karlsson i Vetlanda. Prosten Rogberg var en man i ordets bästa bemärkelse. Han var den som verkade för rättfärdighet och sanning. En skolman av stora mått. Han hade svårt att finna sig i något som stred mot lag och rätt eller mot sunt förnuft. Sådant glömde han inte att påminna om då tillfälle gavs. Efter en längre tids ohälsa avled han år 1903.

Till prosten Rogbergs efterträdare som kyrkoherde valdes kyrkoherden i Reftele, K. A. Sandström. Han var också en god och ädel man även om han inte var den kraftkarl som företrädaren. Hans goda hjärta kom honom att ge efter även då han haft rätt att hävda sig. Mången gång gick han också för långt i hjälpsamhet så att han själv fick lida därför. Jag tror att han var oförstådd av många.

Inom skolan skedde också en del förändringar som jag vill omnämna. Läraren vid kyrkskolan, kantor S. A. Sehlén, avled år 1900 och till hans efterträdare valdes Abraham Norlander. Det blev många sökande till platsen. Efter omprövning befanns det att Norlander ej kommit med på förslaget. Då han hade de högsta betygen och de bästa meriterna vågade man ej annat än kalla även honom till prov. Valet hade annars kunnat bli överklagat. Han fick platsen med stor röstövertikt. Trots detta kände han sig ej välkommen till Hakarp. För hans känsliga och helgjutna karaktär blev detta en prövning och han kom att stå liksom utanför den uppgift som skulle bli hans. Det oaktat dröjde det ej länge förrän han vunnit omgivningen och sina elever. Tillbaka-dragen av naturen levde han ensamt sitt liv och gjorde även intryck av att känna sig ensam. De sista åren märktes han av sjuklighet som ytterligare nedsatte hans livsmod. Den som kände honom närmare hade tillfälle att se in i ett rikt inre liv. Det var en god karaktär, som ville alla väl. Han gick bort år 1930. Frid över hans minne.

Vid kyrkskolan verkade också Sofia Isacson, den bästa av kamrater och med sällsynt undervisningsskicklighet. Då man hört en lektion av henne kände man sig liten i yrket. 1902 ingick hon äktenskap och lämnade Hakarp. Samma år tillträdde hennes efterträdare Agnes Forsberg. Då Abraham Norlander skulle beskriva vår nya kamrat sade han att "hon är fin i ordets alla bemärkelser". Han hade rätt och hon blev mycket uppskattad som lärarinna. Hon hemförde också guldmedalj för lång och trogen tjänst. Hastigt gick hon ur tiden 1953. Till Nordskogens skola kom Agnes Abrahamsson 1908. För mig var hon igen främling. Hon var min elev i slöjden åren 1892—95. Senare tränade hon hos mig för att vinna inträde vid seminariet. Om henne

"kom hit en examen"
sade Nämndemannen Nils Johan
Magnusson i Kikstorp

skulle jag vilja säga som en av hennes elever sade, "först tyckte jag om henne, sedan älskade jag henne". År 1918 insjuknade hon i spanska sjukan som övergick till tbc, och redan 1919 kom befriaren. Då hon varit verksam medlem i Betanias ungdomsförening blev det stor tillslutning till hennes begravning i Hakarps kyrka.

År 1907 fick jag ett stipendium av församlingen för att bevista en kurs vid Nääs Slöjdseminarium. Där var mycket man fick vara med om. Dir. Salomon, skolans föreståndare, var en framstående pedagog. Där fick man lära praktisk uppfostran. 1914 fick Agnes Abrahamsson och jag stipendium för att besöka Baltiska utställningen i Malmö. Det var ju också mycket intressant. Vi deltog där som utställare i avdelningen för handarbete, och fick en god placering, med foton från våra skollokaler och våra klasser i arbete.

Efter första världskriget, omkr. 1920—25, framkom förslag om att småskolan skulle avvecklas. Lärare med folkskollärareutbildning skulle börja med första klassen i småskolan och fortsätta t. o. m. högsta klassen i folkskolan. Provklasser med denna anordning prövades i Stockholm och Borås. Försöket diskuterades livligt inom skolvärlden. Vid inspektör Franzéns 60-årsdag var ganska många av länets lärare och lärarinnor samlade hos honom varvid denna fråga diskuterades livligt. Inspektören var bestämd motståndare till nyordningen och sade att skulle den genomföras skulle han lämna sin plats som inspektör. Troligen hade småskollärarinnorna ej tidigare fått det erkännande och den uppskattning som inspektören här gav. Han sade sig vilja se herrar folkskollärare försöka få nybörjarna att själva få 2×2 att bli 4.

Jag erinrade mig då det svar som kantor Sehlin fick på en liknande fråga då han vikarierade för mig i småskolan 1892. "Bryr jag mig om det", var det svar han fick. Han frågade då mig hur jag bar mig åt i ett sådant fall.

Som var att vänta gick nyordningen ej igenom. Som skäl angav man att det blev för dyrt. Orsaken var dock den att myndigheterna lärt sig förstå att det erfordras specialutbildning för undervisning i de två första klasserna. Småskollärareföreningen bad en gång ärkebiskop Söderblom om ett uttalande om vår yrkeskårs ställning i samhället. Han svarade, "småskollärarna är samhällets stöttepelare". Lärarinnan tar hand om de små när de tar sina första steg ut i livet. De blir så förtroliga de två parterna. Vad lärarinnan säger och gör det måste efterföljas så långt som är möjligt. Barnatron är vanligen ogrumlad och det fordras rena händer att leda de små så att deras tro växer till och förstärkes. Kyrka, hem och skola höra tillsammans. Under hela min tjänstetid har jag lyckats att arbeta under den förutsättningen.

Ären gick och så närmade sig tiden för mig att lämna skolan. Då fick jag åter en uppmuntran från föräldrar och målsmän. Alla, utom en, hade underskrivit en anhållan till skolrådet med begäran om att söka skolöverstyrelsens tillstånd för mig att stanna ännu ett år i tjänsten så att jag kunde följa klassen även under andra läsåret. Av flera skäl begärde jag ej denna tillåtelse. Det var många lärarinnor som då gick utan arbete. Mitt starkaste skäl var dock att jag ämnade tillträda annan verksamhet.

Innan jag slutar vill jag citera vad en yngling sade efter en diskussion om min ålder. "Är hon så gammal som Ni säger måste hon haft ovanligt duktiga och snälla skolbarn". Just precis. Han slog huvudet på spiken. Därför vill jag nu tacka Er alla och envar av mina elever, som ännu äro i livet! Hur många rika och dyrbara minnen äger jag icke av Er. Hur många roliga episoder under namn av skoll historier har jag inte, det skulle kunna bli volymer. Tack för allt!

Så ett innerligt tack till alla, alla hem jag gästade. De hem som kanske sparat och försakat för att vara med om det "rena guld" som jag två gånger fick taga emot.

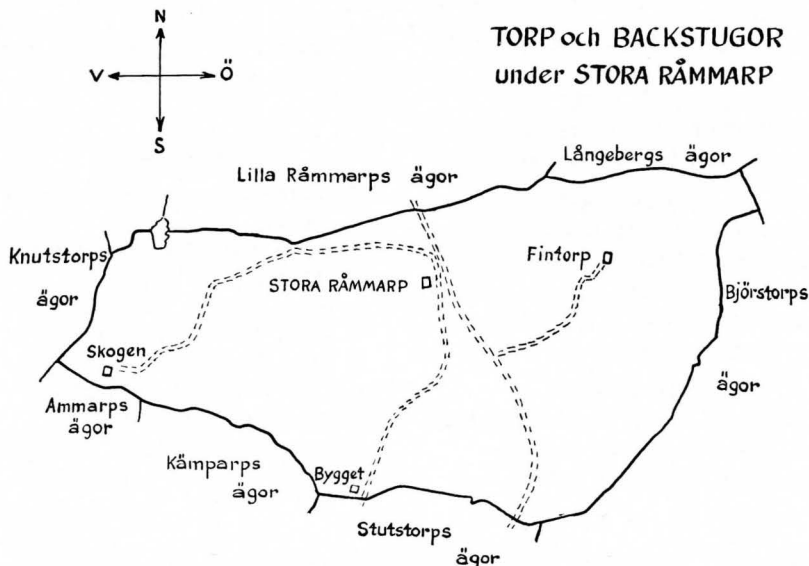
På den sista stora uppvaktningen på min 80-årsdag hade man försökt få med en representant för varje årsklass, det lyckades ju inte helt men det var inte många som fattades. Jag kan inte säga hur glad jag var för detta, hur många minnen kom inte fram då.

En särskilt stor tacksamhet känner jag för den stora fördel vi under min skoltid hade i att få börja varje dag med en studie av ett bibelord. Fingo hingo höra om välsignelsen av att hålla sabbaten i helgd, att till våra ivriga böner om det ena och det andra ej glömma tillägga "Ske Din vilja". Det är min innerligaste önskan och bön, att även kommande skolklasser skall få del av denna rikedom, som gett styrka och välsignelse under hela mitt långa liv.

Torp och backstugor i Hakarps socken

Av Ivar Meurling

STORA RÅMMARP

Fintorp.

Torpet Fintorp låg ca 450 meter öster om gården. Platsen har på den nya ekonomiska kartan betecknats med namnet Pinefjäll, vilket är en benämning som tillkommit på senare tid, långt efter sedan torpet Fintorp hade upphört att vara dagsverkstorp. En son till arrendator K. F. Nord, vilken brukade St. Råmmarp omkring 1907, fann det särskilt besvärligt att bruka små åkerlyckor och började därför skämtsamt kalla dem för Pinefjäll. Beklagligt nog har detta namn insatts på kartan istället för det riktiga Fintorp.

Stora Råmmarp har sedan långt tillbaka varit kronogård och på 17- och 1800-talet använts som boställe åt föraren vid Jönköpings regementes livkompani. Soldaten Lars Hultman, vilken tjänade på samma kompani för Fagersläotts rote, var troligen väl omtyckt av föraren ty då han vid 42 års ålder 1766 tar avsked från tjänsten flyttar han till St. Råmmarp och blir torpare på Fintorp. Hultman hade även ett 10-tal år tjänst som kyrkväktare sedan han flyttat till Fintorp. Efter Hultman brukades det av dagsverkstorpere till 1845 då brukningen av

torpets jord övertogs av huvudgården. Den siste torparen, Sven Jonasson, bodde kvar i stugan inhyses, som det står i kyrkböckerna, till 1859. Den var troligen nu så dålig att den revs.

1766—1790

- f. d. Soldat Lars Hultman f. 1724
16/10
h. I. Kirstin Johansdotter f. 1737
d. Marit f. 1751 24/1
d. Sara f. 1757 12/4
d. Christina f. 1763 14/11
h. II. Lisa Linnardsdotter f. 1749

1790—1804

- Torparen Harald Jonsson f. 1746
h. Sigfrid Jonsdotter f. 1760
d. Anna f. 1789
s. Jonas f. 1790
s. Sven f. 1794

1804—1824

- Torparen Daniel Svensson f. 1739
h. Stina Persdotter f. 1742
s. Peter Danielsson f. 1782

1824—1832

- Torparen Måns Månsson f. 1795
24/3
h. Stina Petersdotter f. 1791 4/7
s. Johan Peter f. 1822 1/9

1832—1859

- Torparen Sven Jonasson f. 1808
24/6
h. Maja Stina Jacobsdotter f.
1810 1/8
s. Sven Johan f. 1834 1/10
d. Lena Stina f. 1837 15/5
s. Sven Johan f. 1840 12/3
s. Carl August f. 1843 10/8
d. Carolina f. 1847 12/3
d. Johanna Mathilda f. 1850 27/3
s. Jonas Nicolaus f. 1853 20/5

Skogen.

Torpet Skogen låg i gårdens sydvästra hörn, nära gränsen mot Ammarp. Det har anlagts i slutet av 1790-talet, troligen 1797 och brukades såsom dagsverktorp till 1871 då jorden lades under gårdens eget bruk och ladugården borttogs såsom obehövlig. Stugan uthyrdes några år som bostad åt en familj som kom från Stensholms pappersbruk. Sedan denna familj flyttat 1879 stod stugan tom några år varefter den revs och virket användes vid uppförande av Stens hus öster om vägen vid Ekeberg.

1797—1825

- Torparen Peter Johannesson f.
1757 25/3
h. Stina Johansdotter f. 1775 7/12
d. Maja f. 1807 2/2
d. Lisa f. 1813 15/2

1825—1833

- Torparen Carl Jönsson f. 1797
9/4
h. Gustafva Nilsdotter f. 1794
13/6
d. Johanna f. 1825 29/5
s. Johan Gustaf f. 1826 16/11
d. Christina Sofia f. 1828 12/9

1833—1847

- Torparen Jonas Svensson f. 1809
24/6
h. Sara Greta Svensdotter f. 1806
5/4
s. Carl f. 1829 12/10
d. Eva Stina f. 1831 20/9
s. August f. 1833 20/7
d. Cathrina f. 1836 8/1
s. Sven f. 1839 30/1
d. Johanna f. 1843 5/2
d. Lena Maria f. 1844 22/11
s. Frans Gustaf f. 1847 6/2

1848—1863

- Torparen Sven Gustaf Carlsson f.
1824 19/4
h. Stina Catharina Eriksdotter f.
1824 20/1
s. Carl Fredrik f. 1847 28/10
s. Johan f. 1850 17/12
d. Johanna f. 1854 12/11

1863—1871

- Torparen Magnus Månsson f. 1842
22/7
h. Maria Magdalena Johannisdot-
ter f. 1842 28/7
s. Johan August f. 1865 8/3
d. Hulda Sophia f. 1867 21/1
d. Ida Christina f. 1870 23/3

1872—1879

- Arbetaren Gustaf Abrahamsson
f. 1839 3/8
h. Stina Månsdotter f. 1839 11/3
s. Johan Alfred f. 1864 14/3
d. Johanna Sophia f. 1868 1/3
d. Christina f. 1870 2/12
d. Hilda Maria f. 1873 30/6
s. Carl August f. 1876 6/3
d. Hilda Charlotta f. 1878 29/7

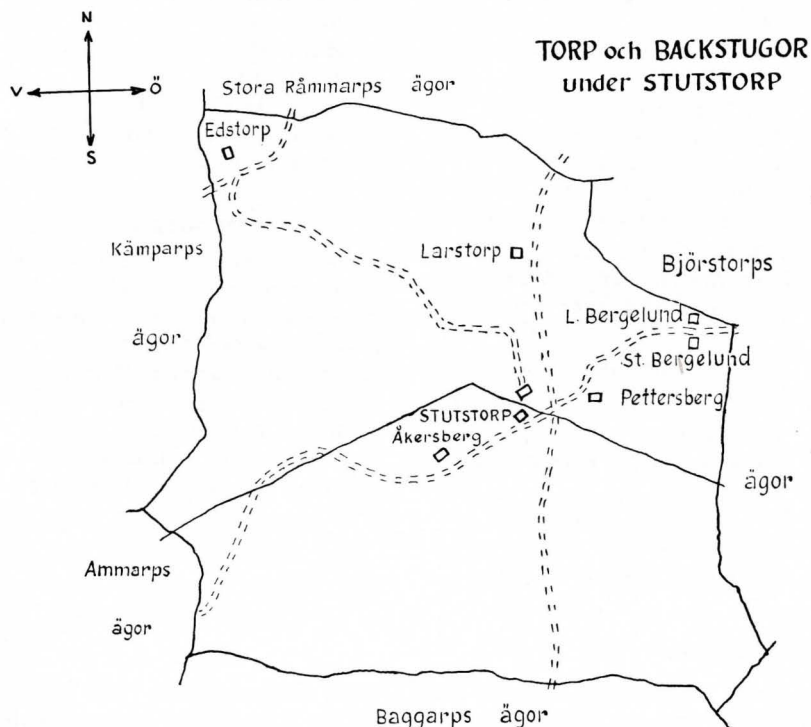
Skogsbacken.

Sedan torparen på Skogen, Sven Gustaf Carlsson, dött 1856 brukades torpet av hans änka och barnen. Men då äldste sonen 1863 flyttade hemifrån kunde de kvarvarande ej längre klara skötseln. De måste lämna brukningen åt ny torpare och som bostad åt dem uppsattes en liten stuga i torpets närhet vilken kallades Skogsbacken. Modern bodde där till sin död 1884 varefter stugan revs och arrendatorn på Råmmarp använde virket till brovirke på mossodlingarna.

Bygget.

Denna backstuga var belägen nära gårdens utfartsväg och intill gränsen mot Stuttorp och soldattorpet Edstorp. Den byggdes 1825 av Peter Johansson då han lämnade torpet Skogen och beboddes av honom och hans hustru så länge de levde. Hustrun, som var betydligt yngre, dog sist, 1847. Efter henne inflyttade en annan änka, Anna Johansdotter som bodde där till sin död 1884. Stugan revs därefter.

STUTSTORP

Bergelund.

Detta var en backstuga med småbruk som låg norr om vägen mot Björstorp och nära gränsen. Den byggdes 1844 av Nils Andersson då han slutade sitt arrende av Ingelycke. Han dog redan året därpå varför stugan övertogs av Carl Jönsson med familj vilka bodde där i sju år till 1852. Därefter blev det bostad åt förre torparen på Torp-ängen under St. Tokarp, orgeltramparen Sven Svensson under hans återstående livstid, han dog 1884.

År 1863 byggdes på södra sidan om vägen och mitt för Bergelund en stuga, den var större varför den kallades Stora Bergelund. För att skilja de båda stugorna åt började man kalla stugan norr om vägen för Lilla Bergelund.

Näste innehavare var Anders Israelsson Sten vilken löste jorden med förpantningsrätt. Han inköpte även Stora Bergelund, som redan tidigare var förpantningslägenhet och sammanslog dessa bägge små-

bruk till ett. Huset på Stora Bergelund revs. År 1892 inköpte Gustaf Persson hela Bergelund och brukade detta till sin död 1902. Hans svärson Klas Emil Johansson från Haurida övertog nu lägenheten men redan 1905 sålde han huset för rivning till Lönn i Ebbes och jorden återlöstes av ägaren till Stutstorp.

1844—1845

- Nils Andersson f. 1791 30/9
h. Cathrina Andersdotter f. 1799 29/2
s. Anders f. 1822 3/6
d. Maja f. 1827 7/10

1845—1852

- Carl Jönsson f. 1813 13/12
h. Maja Svensdotter f. 1814 9/4
d. Anna Stina f. 1844 24/6
d. Johanna f. 1846 20/12
d. Cathrina f. 1849 12/8

1852—1884

- Sven Svensson f. 1811 25/10 d. 1884 8/6
h. II Lena Larsdotter f. 1821 23/8
s. Carl August f. 1840 6/2

1884—1891

- Anders Israelsson Sten f. 1845 19/6
h. Märta Kristina Andersdotter f. 1840 20/9
d. Klara Josefina f. 1874 23/11
s. Johan August f. 1878 4/8
d. Ida Maria f. 1881 24/3
d. Anna Emilia f. 1883 16/11
s. Anders Sigfrid Julius f. 1889 6/1

1892—1902

- Gustaf Persson f. 1839 6/7 d. 1902 6/9
h. Kristina Nilsdotter f. 1843 13/10 d. 1901 1/12
d. Augusta f. 1873 16/3

1902—1905

- Klas Emil Johansson f. 1880 12/9
h. Augusta Persson f. 1873 16/3
s. Klas Arvid Lennart f. 1901 3/1
s. Erik Emanuel f. 1904 26/11

Stora Bergelund.

En förpantningslägenhet söder om vägen mot Björstorp och mitt för Lilla Bergelund. Huset byggdes 1863 av Johannes Wilhelm Strömberg vilken bor där till 1879 då han köper en gård i Knutstorp. Därefter är det bostad åt f. d. torparen Magnus Holmström och hans hustru, de bo där till sin död, han 1886 och hon 1890 varefter den sammanlägges med Lilla Bergelund.

1863—1879

- Johannes Wilhelm Strömberg f. 1832 24/6
h. Gustava Sandström f. 1823 7/10
d. Lena Sophia f. 1865 11/2

1880—1890

- Magnus Holmström f. 1811 16/9 d. 1886 18/1
h. Lisa Svensdotter f. 1821 6/5 d. 1890 27/10

Larstorp, rivet 1917. Framför stugan: Nils Olsson med hustrun Johanna samt hennes syster Tilda, gift Andersson, med dottern Ester. Foto omkr. 1900

Larstorp.

Då ägaren till Stutstorp Norrgård, Lars Andersson, år 1853 sålde gården till Johannes Petersson i Kikstorp Ng. undantog han för sin livstid ett jordområde norr om gården. Det var dels en åker som kunde lämna vinterfoder till en ko, dels hagmark för sommarbete och dels även lämplig byggnadstomt. Lars Andersson som själv var kunnig och flitig snickare uppbyggde åt sig här ett rejält torp vilket han kallade Larstorp. Efter några år omfattade det icke mindre än 6 byggnader. Där fanns ett boningshus i två våningar som innehöll tre rum och kök, det var timrat samt utvändigt brädfodrat och täckt med torv och därpå tegel, där fanns även en vishusbod, en snickarebod, en vedbod och ett svinhus, samt ladugård. Taket på de flesta uthus var av halm förutom vedboden som hade bräddtak och snickareboden som var täckt med tegel. Lars Andersson och hans hustru Maja Petersdotter bodde här till sin död, han 1869 och hon 1876. Därefter blev det bostad åt nye ägaren Johannes Petersson från 1879 då han överlät Kikstorp åt annan. Han dog 1887 varefter hans hustru Johanna Christina Johansdotter, som var betydligt yngre än mannen, gifte om sig med Nils Olsson och bodde kvar i stugan till sin död 1904. Den lär sedan stått tom tills den revs 1917.

Soldattorpet Edstorp.

Torpet Edstorp anlades troligen, liksom de flesta soldattorp, vid roteringens införande i slutet av 1600-talet. Det var soldattorp för roten nr 60 vid Jönköpings regementes livkompani. Till denna rote hörde gårdarna Stutstorp, Kikstorp Stom och Vassarp Västergård i Hakarp socken samt Hällestorp i Lekeryd socken. Genom gamla anteckningar vet man att soldatstugan var 7,8 meter lång, 5,1 meter bred och 2,7 meter hög på knuten samt att den var täckt med torv. Den tillhörande ladugården var 16,8 meter lång och 4,5 meter bred samt täckt av halm.

Av de tidigaste soldaterna vid detta soldattorp finnes omnämnd Måns Olofsson vilken erhöll tjänsten 1716 och fick avsked 1739 på grund av sjukdom. Näste soldat, vilken erhöll tjänsten 1740, var den förste som fick soldatnamn, en sed som infördes vid denna tid. Han hette Lars i förnamn och efternamnet bestämdes av kompanichefen till Ahlbom. De bägge efterföljande soldaterna blevo tilldelade samma efternamn, Anders Ahlbom vilken tjänade från 1747 och Måns Ahlbom från 1757. Att soldaterna tilldelades samma efternamn var icke något bevis för att de tillhörde samma släkt utan detta namn bestämdes helt godtyckligt av kompanichefen. Erhöll sonen tjänsten efter sin fader kunde han få behålla samma namn som fadern haft men erhöll han soldattjänst vid en annan rote tilldelades han vanligen ett annat soldatnamn. Den siste soldaten som bodde på Edstorp hette Kling. Då han 1903 tog avsked från tjänsten köpte han soldatstugan på Edstorp samt en mindre stuga därintill kallad Nybygget, som hans företrädare soldat Storm uppsatt. Dessa stugor revs och virket blev till god hjälp då Kling åt sig uppbyggde lägenheten Fridhem på Kämparp.

Samma år förrättades laga delning av soldattorpets jord mellan de bägge gårdarna i Stutstorp. Den norra gårdens andel tillades gårdens övriga ägor men södergårdens andel avsöndrades till egen fastighet med en areal om 2,82 hektar. Då ägaren till södergården, Gustaf Andersson år 1909 sålde gården till sonen David Gustafsson hade han på det gamla soldattorpets mark byggt sig en bostad till vilken han flyttade. Detta hus, som ännu står kvar, har sedan dess bytt ägare ett flertal gånger och användes nu såsom sommarbostad.

1757—1773

- Soldaten Måns Ahlbom f. 1730 1/5
h. Annika Johansdotter f. 1729
12/6
s. Måns f. 1758 3/10
s. Johan f. 1763 23/5
s. Nils f. 1766 30/7
s. Per f. 1772 13/1

1773—1787

- Soldaten Hans Stusberg f. 1746
h. Elsa Andersdotter f. 1729

1787—1797

- Soldaten Carl Hull f. 1759
h. Lena Eliadotter f. 1756

1797—1818

Soldaten Olof Storm f. 1777 14/4
h. Cathrina Thorsdotter f. 1758

1818—1844

Soldaten Johannes Strutz f. 1793
10/5
h. I Cathrina Johansdotter f. 1792
d. Stina Lisa f. 1820 1/7
s. Carl Johan f. 1822 7/1
s. Otto f. 1823 26/10
d. Carolina f. 1826 20/7
d. Lena Cathrina f. 1829 21/12
h. II Sara Stina Jonsdotter f.
1804 2/2
s. Johannes f. 1831 12/5
s. Per August f. 1833 24/12
d. Johanna f. 1836 6/11
s. Anders f. 1840 31/8
s. Johan Fredrik f. 1843 1/6

1844—1873

Soldaten Carl Storm f. 1822 23/8
h. Cathrina Larsdotter f. 1816
8/11
d. Johanna f. 1848 24/1
d. Emma Christina f. 1850 27/6
d. Charlotta Katarina f. 1853 26/2
s. Johan Fredrik f. 1856 23/4
s. Gustaf Ludvig f. 1859 19/9

1873—1903

Soldaten Frans Oskar Kling f.
1852 6/7
h. Inga Christina Larsdotter f.
1839 28/8
d. Edit Maria Sofia f. 1876 28/7
s. Robert Ragnar f. 1878 11/4
d. Ebba Karolina f. 1880 6/6
d. Hildur Davida f. 1882 1/1
d. Hertha (Berta) Ragnhild Linea
f. 1884 5/3
s. Oskar Emrik f. 1887 27/2

Åkersberg med de sista där boende: Gustafa Larsdotter "Samela Stava" samt dottern Anna Stina Samuelsdotter.

Foto omkring 1905

Åkersberg.

Muraren Anders Ågren byggde år 1862 en stuga på Stutstorp Södergårds ägor, ca 130 meter sydväst om gården och på norra sidan om utfartsvägen mot Ammarp. Det var en helt liten stuga om endast ett bostadsrum om 4 meter i längd och 3,3 meter i bredd där den stora öppna spisen upptog mer än halva utrymmet. När man skulle gå in i stugan kom man först in i en förstuga med jordgolv, huvudsakligen avsedd som vedbod, därifrån gick sedan en dörr in till bostadsrummet. Vid stugans västra gavel var av bräder tillbyggt ett avträde.

Anders Ågren bodde här till sin död 1873 varefter skräddaren Samuel Samuelsson med sin familj inflyttade. Efter Samuelssons död 1902 kvarbodde hans hustru Gustafa Larsdotter och dottern Anna Sofia till 1909 då de flyttade till ålderdomshemmet och stugan revs.

Pettersberg.

Samtidigt som Larstorp byggdes av Lars Andersson uppfördes även en stuga ca 80 meter öster om gården intill ett litet berg och intill vägen mot Björstorp. Den uppsattes av Peter Andersson, troligen en ogift broder till Lars. Han bodde där till sin död 1873 varefter stugan revs.

BJÖRSTORP

Svenstorp.

En backstuga som låg i hörnet där Björstorp ägor gränsar mot Stutstorp och Råmmarp. Den byggdes år 1847 av förre torparen på Skogen under Råmmarp, Jonas Svensson. Han bodde där med sin familj till sin död 1869 varefter dottern Lena Maria och hennes man Gustaf Jaensson Spets bebodde stugan till 1875 då de flyttade från socknen. Att någon ytterligare bebott Svenstorp är icke känt varför den troligen revs därefter.

1847—1869

Jonas Svensson f. 1809 24/6 d.
1869 1/3
h. Sara Greta Svensdotter f. 1806
5/4
s. August f. 1833 20/7
s. Sven f. 1839 30/1
d. Johanna Mathilda f. 1843 5/2
d. Lena Maria f. 1844 22/11
s. Frans Gustaf f. 1847 6/2
d. Sofia f. 1849 29/10

1869—1875

Gustaf Jaensson Spets f. 1838
24/5
h. Lena Maria Jonasdotter f. 1844
22/11
d. Mathilda Albertina f. 1865 16/9
d. Ulrika Christina f. 1867 12/12
s. Carl Oskar f. 1870 14/11
d. Alfrida Teresia f. 1873 9/9

Sörängen.

Söder om Björstorp och intill den gamla vägen mot Eskilstorp låg en backstuga som kallades Sörängen. Den byggdes 1852 av Anders Magnusson. Ett par år efter, sedan han med sin familj flyttat in i den nybyggda stugan, nåddes bygden av den stora rödsotepidemin som härjade i Småland under åren 1852—59. Många familjer i Hakarp drabbades hårt av denna farsot men en av de värst drabbade var dock Anders Magnussons familj. Husfadern själv var det första offret, han dog den 22 oktober 1854, den 8 november dog dottern Anna Maria, den 14:de i samma månad hennes syster Sofia och redan dagen därpå system Mathilda. Kvar i familjen var nu endast modern samt en son och en dotter, de båda sistnämnda troligen borta i tjänst på annat håll, ty efter 1854 finnes endast modern antecknad som boende i stugan. Hon dog där 1884. Stugan övergick nu till ägaren av Björstorp, Anders Johan Svensson vilken bodde där tillsammans med hustrun till bägges död, han 1893 och hon 1898. Därefter revs den, troligen samma år.

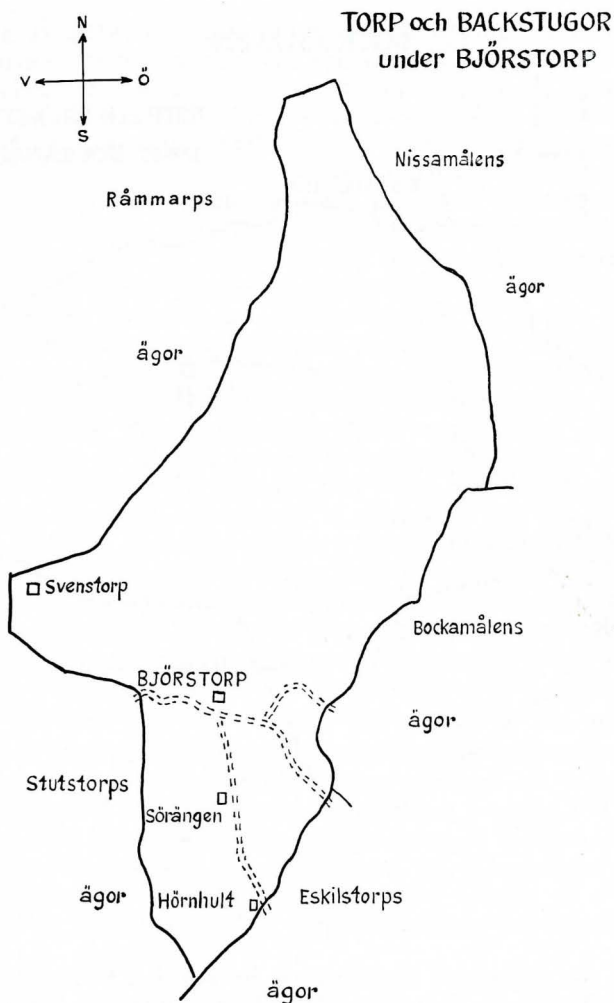
1852—1884

Anders Magnusson f. 1808 20/7 d.
1854 22/10
h. Margaretha Johansdotter f.
1814 17/1 d. 1884 16/7
s. Jonas Magnus f. 1837 3/10
d. Christina f. 1840 27/1
d. Anna Maria f. 1842 5/12 d.
1854 8/11

d. Sofia f. 1847 5/9 d. 1854 14/11
d. Mathilda f. 1851 25/9 d. 1854
15/11

1884—1898

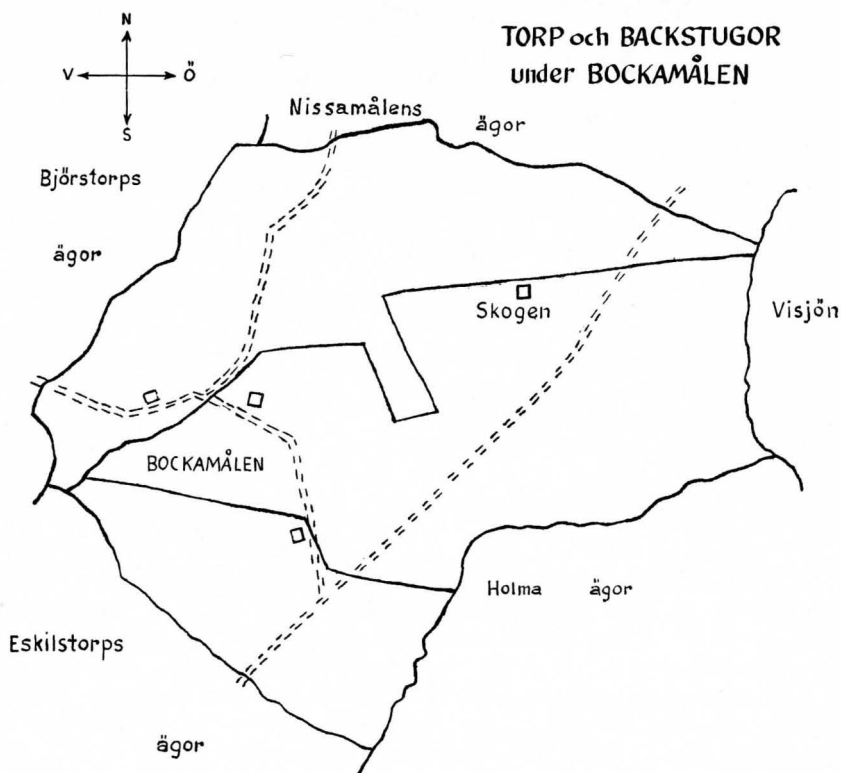
Anders Johan Svensson f. 1820
28/5 d. 1893 11/1
h. Eva Johannisdotter f. 1822
23/3 d. 1898 7/5

Hörnhult.

Intill gränsen mot Eskilstorp och intill den gamla vägen mellan Björstorp och Eskilstorp byggdes 1884 en liten stuga av snickaren Anders Andersson. Den infördes i kyrkböckerna under namnet Hörnhult men kallades i dagligt tal för Hörnet. Sedan Anders Anderssons hustru Anna Johannisdotter dött 1889 blev det svårt för mannen att klara sig varför han 1895 fick flytta fram till dåvarande ålderdomshemmet vid Ekeberg. Stugan märktes ned och uppsattes i samma skick intill ålderdomshemmet. Den finnes ännu kvar där såsom gårdshus.

BOCKAMÅLEN

Skogen.

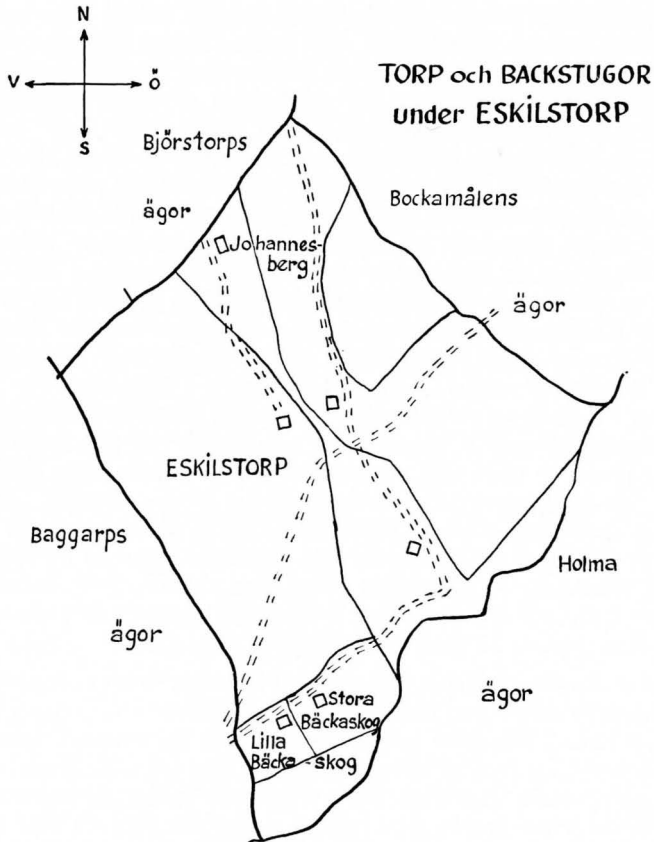
Genom att gårdarna i Bockamålen by ingick i Svineryds rote var bönderna där ålagda deltaga i hållande av soldat för roten. Denne bodde på Svineryds soldattorp men rotebönderna fick gemensamt svara för soldattorpets hus och även hjälpa soldatens hustru med brukningen av torpets jord på tider då soldaten var i tjänst vid regementet.

När soldaten Anders Modig år 1801 slutade sin tjänst och som följd därav även måste lämna soldattorpets, kom det på Bockamålen ägare att skaffa soldatfamiljen annan bostad. Då någon tom stuga icke fanns tillgänglig var ej annat val än att på Bockamålen ägor bygga en bostad. Att detta arbete ej gjordes villigt förstår man då stugan lades på en då för tiden otillgänglig plats i skogen och i storlek var det minst tänkbara. Den innehöll endast ett rum om ca $4,5 \times 3$ meter där

den stora av gråsten byggda öppna spisen upptog ett utrymme om $2 \times 1,6$ meter. Den fria golvytan var sålunda knappast större än en ordinär svinkätte. I stugan, som kallades Skogen, bodde efter soldaten Modigs död dottern Maja Stina och hennes dotter Johanna och att böndernas i Bockamålen förhållande till familjen Modig ej med tiden förbättrats framgår bäst av ett par uttalanden av kommunalnämnden i Hakarp. I dess protokoll av den 15 dec. 1863 låter det: "Johanna Modig hade inlämnat en skrifvelse med klagomål öfver att Hemmansägarna i Bockamålen ej lämnar bränsle till henne, hvaröfver åt ordningsmannen i Östra Roten uppdrogs, att efterhöra förhållandet samt om det befinnes grundadt, gå i författning om, att endera Hemmansägarna i Bockamålen fullgjorde sina skyldigheter eller i fall att de tredskas, genast inköpa och låta framforsla nödigt bränsle till Johanna hvilket af Kommunal Nämnden betalas och sedan utsöker detsamma af de tredskande." Och i protokollet den 17 sept. 1866: "Fattighjonet Johanna Modig lät anmäla genom Ledamoten i Nämnden Per Johan Gustafson i Kämparp att taket på den Stuga som Hemmansegarne i Bockamålen uppbyggt åt henne ej är tillräckligt tätt och hvilket förhållande äfven af trovärdig person intygades. I anledning häraf beslutades, att Hemmansegarne i Bockamålen skulle åläggas, att sedanast innan den 24:de nästa October skulle taket vara repareradt så att det blifver fullkomligt tätt, ty förr kan ej Stugan anses hvara beboelig. Skulle ej arbetet wara verkstält inom besagde tid, låter Kommunal Nämnden fullgöra detsamma på Bockamåla egarnes bekostnad; utdrag af detta protokoll skall vederbörande tillställas".

Några år därefter började Johanna bli krasslig, kommunen fick betala soldaten Svärd 50 öre för åderlåtning på henne och Johan i Björstorp erhöll hela 2 riksdaler för att han skjutsat Johanna till lasarettet. På hösten 1883 var hon så dålig att hon ej längre kunde klara sig ensam i stugan varför hon fick flytta fram till ålderdomshemmet och bockamålabönderna dröjde icke många dagar därefter att riva stugan som under 82 år förorsakat dem så mycket obehag och förtret.

ESKILSTORP

Johannesberg.

Intill Gamla vägen mellan Eskilstorp och Björstorp och nära gränsen mot Björstorp byggde Johannes Nilsson år 1845 en liten backstuga till bostad åt sig och hustrun. Sedan hustrun dött 1854 sålde han stugan till skräddaren Gustaf Gustafsson samtidigt som denne gifte sig 1859. Johannes Nilsson förbehöll sig dock rätt att under sin återstående livstid få bo kvar såsom inhyses tillsammans med nye ägarens familj. På 1880-talet friköpte Gustaf Gustafsson marken varpå stugan låg samt ett litet jordområde däromkring.

Stugan som var liten och dålig revs och ett nytt hus uppfördes söder om det gamla. Johannesberg var icke längre en backstuga utan en egen fastighet med i mantal satt jord.

1845—1859

Johannes Nilsson f. 1787 4/4
 h. Sara Lisa Månsdotter f. 1788
 15/10

1859—

Skräddaren Gustaf Gustafsson f.
 1833 19/10
 h. Maja Lena Svensdotter f. 1834
 24/10
 s. Sven August f. 1860 28/2
 d. Mathilda f. 1862 30/7
 s. Carl Henrik f. 1865 14/6

Stora Bäckaskog.

Södra hörnet av Eskilstorps ägor mot bäcken som rinner från Värnvikssjön till Baggarpagölen kallades i början av 1800-talet för Södra skogsfällan. Här uppbyggdes år 1831 en stuga av svarvaren Nils Magnus Larsson. Troligen byggde han väl även ett vattenverk i bäcken för att få dragkraft till svarven. Nils Magnus Larsson bodde här med sin familj till sin död 1880 varefter jorden varå husen låg, som friköpts av Larsson, återgick till ägaren av Eskilstorp och stugan revs. Tidvis bodde även några av barnen med sina familjer hemma hos föräldrarna. Sålunda bodde åren 1851—1860 sonen Lars August med familj där. Sonen Sven Magnus med familj bodde där dels åren 1860—1861 dels från 1866 till 1869 då han flyttade som mjölnare till Huskvarna kvarn och därefter 1871 till Ebbes kvarn. Dottern Mathilda Gustafa och hennes man Johannes Nilsson bodde där 1861—65.

1831—1880

Svarvaren Nils Magnus Larsson
 f. 1800 1/11 d. 1880 16/5
 h. Gustafa Abrahamsdotter f.
 1799 22/6 d. 1882 3/3
 d. Mathilda Gustafa f. 1827 1/10
 s. Lars August f. 1829 12/4
 s. Carl Johan f. 1830 24/7
 s. Sven Magnus f. 1832 19/12
 d. Maja Lena f. 1836 22/9
 d. Fredrika f. 1838 13/4
 s. Vilhelm f. 1840 6/10

1851—1860

Lars August Nilsson f. 1829 12/4
 h. Brita Jönsdotter f. 1823 15/11
 s. Carl Johan f. 1852 21/2
 s. Gustaf f. 1855 18/1
 d. Mathilda Gustafa f. 1857 5/8
 d. Augusta f. 1859 22/8

1860—1861 1866—1869

Mjölnaren Sven Magnus Nilsson
 f. 1832 19/12
 h. Johanna Magnidotter Vallin f.
 1840 5/7
 d. Mathilda Vilhelmina f. 1860
 25/5
 s. Helge Emil f. 1866 18/6
 d. Alma f. 1868 11/7

Lilla Bäckaskog.

Väster om och intill Stora Bäckaskog uppbyggde år 1855 arbetskarlen Isak Petersson en stuga som kallades Lilla Bäckaskog. Han bodde där med sin familj till sin död. Därefter blev det bostad åt hans son muraren Per August Isaksson som bodde där från 1871 till 1912 då han med familj flyttade till Huskvarna. Stugan sålde han till muraren August Broberg från Jönköping vilken endast bodde där i 4 år till 1916 då han återflyttade till Jönköping. Näste ägare var gårdfarihandlanden Johan August Karlsson, även han från Jönköping. Han överlät den 1923 till jordbruksarbetaren Axel Vilhelm Johansson. Stugan äges nu av omnibussägare Holger Rosenqvist och användes såsom sommarstuga.

1855—1871

Isak Petersson f. 1814 25/6
h. Lena Fredriksdotter Lekander
f. 1815 13/5
s. Per August f. 1838 27/8
s. Johan f. 1840 7/1
s. Johannes f. 1841 22/12
s. Carl Fredrik f. 1843 14/12
s. Anders f. 1846 5/2
d. Johanna Christina f. 1849 3/2
d. Mathilda f. 1851 28/2
d. Charlotta f. 1854 16/3
d. Maria Helena f. 1857 9/7
d. Mathilda Maria f. 1860 11/7
s. Oscar Fridolf f. 1863 7/2

1871—1912

Muraren Per August Isaksson f.
1838 27/8
h. Johanna Svensdotter f. 1831
5/9
s. Anton f. 1870 17/8

1913—1916

Muraren August Broberg f. 1864
27/11
h. Teodora Emilia Tonnesson f.
1868 10/2
d. Asta Teodora Bernhardina f.
1902 7/8
d. Elsa Edit Maria f. 1912 21/4

Resolution om prästlöner i Hakarp

Vid besök på Läns museets arkiv hittade undertecknad nedanstående stadsfästelse-resolution angående prästerskapets löneförmåner i Hakarp. Som allmogen i stort sett var fattig blev säkert debiteringen i vissa fall, kännbar nog.

Denna resolution stadfästes år 1851. Samma år som Per August Almqvist utnämndes till Kyrkoherde i Hakarp, han blev prost 1856 och kontraktprost 1877. Han avled 8—10 1882.

Som kyrkovårdar tjänade Magnus Anderson Stutstorp och kronofjärdingsman Sven Svensson, Baggarp.

Hökhult den 28 oktober.

Martin Fagerlund

Kongl. Maj:ts nådiga stadfästelse-resolution å en i Hakarps pastorat af Wexiö Stift och Jönköpings Län, under Kyrkoherdeledigheten derstädes, wid allmän gällstämma den 9 Sept. nästlidet år, i närvaro af lagligen tillförordnade Krono- och Consistorii-Ombud, träffad friwillig öfwerenskommelse om pastoraliernas utgörande i nämnde församling, hwilken öfwerenskommelse wederbörande Consistorium och Landshöfding, uti serskilda skrifwelser den 9 Oktober och 4 November nämnde år, till nådig stadfästelse i underdånighet anmält och förordnat; hwarefter Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-Collegium med infordradt underdånigt utlåtande inkommit; gifwen Stockholms Slott den 17 Januari 1851.

Kongl. Maj:t har den underdånigst föreslagna öfwerenskommelsen i nådigt öfwerwägende tagit; och will å densamma, såsom på billiga grunder och med iakttagande af författningarnes föreskrifter uppgjord, hafwa meddelat nådig stadfästelse till följande lydelse:

1:0. Tionden erlägges i ren och strid råg hwarje år i Januari månad följande fördelning hemmanen emellan och efter 32 uppmätta kappar på tunnan, nemligen:

Ett mantal Stora Tokarp	1 t:na.
Ett dito Stibbarp	1:
Ett halft mantal Hulustorp	— 16 k:pr
Ett mantal Wassarp	1:
Ett fjerdedels mantal Hökhult	— 8.
Ett fjerdedels dito Björstorp	— 8.
Ett halft mantal Brunstorp	1: 8.
Ett åttondels mantal Kämparp	— 6.
Ett halft mantal Råmmarp	— 16.
Ett halft dito Kikstorp Norregård	— 16.
Ett halft dito — Stom	— 16.
Ett mantal Smedstorp	1: —
Tre fjerdedels mantal Raten Backegård	— 24.

Ett halft	dito	—	Södregård	—	16.
Ett halft	dito	—	Hulugård	—	16.
Ett halft mantal	Svineryd			—	16.
Ett halft dito	Lexarp			—	16.
Ett halft dito	Gunnestorp			—	16.
Tre åttondels mantal	Ammarp			—	12.
Ett fjerdedels dito	Knutstorp			—	8.
Ett fjerdedels dito	Stustorp			—	8.
Ett halft mantal	Slögestorp			—	16.
Ett fjerdedels mantal	Bockamålen			—	8.
Ett fjerdedels dito	Baggarp			—	8.
Ett åttondedels dito	Eskilstorp			—	4.
Ett fjerdedels dito	Ingelycke			—	8.
Ett halft mantal	Fagerslätt			—	16.
Ett halft dito	Höggärdet			—	16.
Ett fjerdedels mantal	Wissmålen			—	8.
Ett halft mantal	Lilla Tokarp			—	16.
Trenne dito	Stensholm			9:	—
Twå och ett halft mantal	Hakarp			5:	24
Twå mantal	Göransberg			4:	24
Ett dito	Bråneryd			3:	16
Ett dito	Rosendal			4:	—
Ett och ett fjerdedels mantal	Husqvarna			3:	—
Summa Råg				45 t:r	6 k:pr.

Erläggandet af Skattionde förswinner.

2:0. För skattlagde Tullmjölqwarnar erlägges en kappe spannmål, hälften råg och hälften korn, för hwarje 100 R:drs taxeringswärde.

3:0. För Pappersbruk och andra Fabriksanläggningar af hwad namn de wara må, således äfwen Gewärsfaktori, erlägges årligen en fjerdedel af den bewillning, som för deras rörelse utgår till Staten, dock aldrig mindre än wärdet af twå mandagswerken efter årets markgångspris.

4:0. Smör utgöres med 6 skålp. af hwarje helt förmedladt hemman.

5:0. Yste erlägges efter gammalt bruk. Den, som uraktlåter att detta wid ystemöte aflemna, erlägger derföre 16 sk. banko.

6:0. Sämjan bestämmes till Twå R:dr banko af hwarje förmedladt hemman, motswarande tillika Matskott, Dagswerken af hemman och Dukpenningar, som således förswinna.

7:0. Wed utgöres med en half famn upphuggen kastved af björk eller barrträd af hwarje förmedladt hemman, men skoglös gård får lösa densamma efter Twå R:dr banko famnen.

8:0. Lysning betalas med från 1 R:dr 16 sk. till 4 R:dr banko.

9:0. Kyrkogångspenningar erläggas med 16 sk. till 32 sk. banko.

10:0. Likstol utgår med 1 procent af bouppteckningsbehållningen för man och half procent för qwinna dock aldrig till mindre belopp

än 1 R:dr banko och icke till högre än 50 R:dr sm. m. af hemmans-
innehafware, smeder och ståndspersoner. I likstol för torpare, barn
och alla andra betalas från 8 sk. till 24 sk. banko.

11:0. Jordtorpare utgöra årligen, efter skedd pålysning, 1 mans-
och 1 qwinadagswerke på Pastors kost, eller lösa desamma efter årets
markegångspris.

12:0. Arbetsföra backstugu- och inhysehjon utgöra årligen, efter
pålysning, 1 dagswerke på Pastors kost.

13:0. Gerningsmän, skattskrifne smedmästare och deras wede-
likar utgöra årligen 1 mansdagswerke, eller lösa det efter markegångs-
pris.

14:0. Gemenskapen af krigsfolket utgör sina skyldigheter efter
lag och författningar.

15:0. Församlingens byggnadskyldighet förblifwer efter lag och
hysesynsförordningar.

16:0. Denna öfwerenskommelse skall warda gällande för en tid af
Femtio år. Hwilket wederbörande till underdånig efterrättelse lärer
Datum ut supra.

O S C A R

(L. S.)

Lika lydande med Höga originalet betygar

ex officio

F. U. Westerling

Något om koleraepidemin 1834

av Gottfrid Granemyr

Efterföljande anteckningar är hämtade ur tidningslägg på Läns-
museet och ur gamla sockenstämmoprotokoll från Hakarp. De gör
inte anspråk på att ge en fullständig bild av koleraepidemin. Anteck-
ningarna ger ändå, i all sin knapphändighet, en tidsbild, som kan
ha intresse för Hakarps nutida innevånare.

Någon av de första dagarna i augusti 1834 anlände ett resande
teatersällskap till Jönköping från Göteborg. I Göteborg hade dagarna
innan utbrutit en mystisk sjukdom, orsakande många dödsfall. Man
fruktade, att det rörde sig om den hemska sjukdomen cholera morbus,
kolera, som då rasade runt om i Europa, men Jönköpings Tidning för
den 9 augusti kunde lugna läsarna med att det troligen ej rörde sig
om denna sjukdom, göteborgsläkare hade rubricerat den som "blod-
slag", den var ej smittosam och drabbade förresten bara dem, som
förde ett oordentligt leverne. Tidningen berättade även om det från
Göteborg anlända teatersällskapet samt att tyvärr en av dess aktörer,

Collberg, omedelbart efter ankomsten till Jönköping insjuknat, men att stadens läkare avgivit lugnande försäkringar, att det ej rörde sig om kolera.

Tyvärr var det i alla fall så, både i Göteborg och Jönköping hade koleran gjort sitt intåg, ridande på dödens svarta häst. Påföljande veckas nummer av Jönköpings Tidning kunde meddela, att koleran härjade för fullt i staden. Aktören Collberg hade efter några dagars sjukdom avlidit tillika med flera av de, som varit i beröring med honom, och sjukdomen krävde nu dagligen talrika offer i de osundaste och tätast befolkade delarna av staden: Båtsmansbacken, Förborgen, Tyska och Svenska Maderna.

Den 23 augusti kunde man läsa att koleran nu varje dag tog 30—40 liv. Timmermansmanskapet är nu nästan uteslutande sysselsatt med att tillverka likkistor och öppna gravar. Nästan alla näringar ligga nere, säges det. Den enda rörelse som gatorna de senaste dagarna företett är transporten av sjuka och döda samt apoteks- och sjukbud. Hela samhället sysselsätter sig snart enbart med sjukvård och dödsförberedelse. Sju nya läkare kämpade tillsammans med stadens tre ordinarie mot sjukdomen, en av dessa blev själv ett av offren och så gick det också med de flesta av sjukvårdarna. Så häftigt var sjukdomen, att ett hus, där alla familjemedlemmarna voro friska på morgonen, kunde stå tomt och öde på kvällen, alla voro redan döda.

Man citerar från Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning, att i Göteborg de senaste två dagarna har av koleran borttryckts ett betydande antal av stadens befolkning ur första klassen, vilket mycket nedstämt sinnena. Här har skrivaren i Jönköpings Tidning inflikat en liten passus på franska: Tout comme chez nous. (Precis som hos oss.)

Så småningom ebbade farsoten ut i Jönköping, den hade då krävt 636 offer, vilket innebar att mer än var sjätte invånare dött. På Båtsmansbacken funnos knappast några överlevande, flera hus stodo helt tomma. Befolkningsstatistiken för år 1834 uppvisar dystra siffror: Födde 138, döde 712. Jönköping blev härmed den svenska stad, som drabbades proportionellt svårast av denna epidemi, säkert mycket beroende på de dåliga sanitära förhållanden, som där rådde.

Landsbygden kring Jönköping gick väl ej helt fri från koleran, men härjningarna blevo ej så svåra. Vad Hakarp beträffar, synes man ha varit beredd på det värsta, men sluppit ganska lindrigt undan. Redan den 4 sept. 1831 hade en sundhetsnämnd tillsatts "för den händelse den gruveliga smittan Cholera" skulle komma till socknen. Den 13 sept. beslutades, att backstugorna Broen på Stensholm och Gustavsborg på Stibbarp samt Hakarps gods fattighus på Ingelycke ägor skulle ordnas till sjukhus vid en eventuell epidemi samt backstugorna Gropen på Vassarp och Bäckstugan skulle vara tillfriskningshus. Man beslutade också om extra begravningsplatser för eventuella koleraoffer, nämligen tvenne på Huskvarna ägor och en på torpet Ekåsen vid nuvarande Jutaholm.

Den 7 sept. 1834, när koleran rasade som värst i Jönköping, beslutades, att de särskilda begravningsplatserna skulle tas i bruk endast om mer än tio personer föllo offer för koleran, vilket dock Gud nådeligen avvände, säger protokollet. Vidare skulle Lars i Slögestorp förfärdiga 6 likkistor, från 11 till 13 kvarter långa, varjämte åboarna i Raten (Dalskog) åtogo sig att för eget behov göra lika många.

Vid denna stämma hade en del allmoge från Stensholms gods infunnit sig. De "lade sig hårdeligen emot" att Ekåsen skulle bli kolerakyrkogård. De tyckas också haft framgång med sina protester, i det att en ny kolerakyrkogård utsågs på prästgårdens ägor. Emellertid torde denna aldrig behöft tagas i bruk, man vet att koleran visserligen hittade också till Hakarp, ett protokoll omnämner tvenne döda, men antalet offer blev sannolikt ej så högt som tio. Så småningom upphörde sjukdomen, skräcken och ångesten släppte väl sitt grepp om människorna och det gick väl här som i Jönköping, varifrån det berättas, att medan det vid de extra nattvardsgångar, som två gånger dagligen anordnades under farsoten, kunde vara mellan tre och fyra hundra nattvardsgäster, så var det en söndag strax efter farsotens upphörande endast tiondelen så många.

Hänt i Hakarp under år 1958

Jan.

- Trettondag jul hålles ljusgudstjänst i kyrkan kl. 16.00 med sång av bygdekören. Officiant Josef Larsson.
- 10 Skolstyrelsen väljer till lärarinna vid kyrkskolan Gun Pettersson från Söderköping och till lärare vid Stensholmsskolan Allan Nilsson, Karlstad.
 - 12 Ishockeymatch mellan SAAB Stensholm och SIS Skillingaryd. SIS vinner med 8—2.
 - 15 Sex ynglingar som rymt från en ungdomsvårdsanstalt i Kalmartrakten gripes av polisen vid Brunnstorp efter en färd i stulen bil.
 - 15 Kristliga ungdomsföreningen i Hakarp håller årsmöte i Gunnes-torp. Till styrelse väljes: Rolf Harrysson, Uno Lövinger, Margareta Lövinger, Birgit Svensson och Ulla Pettersson.
 - 19 HVA:s femkampare, ett 25-tal, tränar bågskytte vid Hulestorp för vinterfemkampen i febr.
 - 20 I Linköping hålles ett sammanträde där man beslutar bilda Stiftelsen "Stensholm" med avsikt att inköpa huvudbyggnaden vid Stensholms Säteri till alkoholistanstalt. Ett tjugotal personer från Linköping, Stockholm och Huskvarna deltog i sammanträdet. En insamling för ändamålet ger 5.000: — kronor i startkapital.
 - 22 Norra Missionsförsamlingen håller årsmöte. Till styrelsen väljes: Henry Andersson, Harald Carlbrant, Lennart Gustavsson. Till församlingsföreståndare väljes pastor Ramsten.
 - 26 Stensholmsskolan och kommunalhuset inviges i närvaro av ett antal inbjudna gäster, bl. a. landshövding Allan Nordenstam.
 - 25 Betaniaförsamlingen håller årsmöte. Styrelsen består av Yngve Johansson, Elam Linder, Carl Sandberg, Sigfrid Svahn, Åke Gustavsson, Åke Larsson, Edvin Pettersson och Lenn. Carlsson. Till församlingsföreståndare väljes pastor Ramsten.

Febr.

- 4 Ishockeymatch i Stensholm mellan SAAB och Norrahammars GIS, NGIS vann med 4—0.
- 9 Stor ungdomsskiddtävling med start vid IKHP:s stuga. Tävlingen omfattade 12 klasser och samlade 175 deltagare.
- 12 Skolstyrelsen beslutar anskaffa reflexband åt samtliga skolbarn samt att anordna trafikundervisning i skolorna.
- 14 En fjortonårig flicka utsättes för våldtäktsförsök av en okänd man då hon är på väg mot sitt hem vid Ebbes. Saken polisanmäldes.

- 18 Hakarps kommunalfullmäktige håller sammanträde och beslutar att försälja fastigheten Fagerslätt 1. 107 till Arvid Lövinger och Allan Hakskog.
- 18 Länsstyrelsen meddelar att bland tillfrågade kommuner som kan ha intresse av en utredning för ombyggnad av Göta kanal, även Hakarps kommun förklarat sig villig att satsa kronor 500:— för utredning av ärendet.
- 28 Årsmöte hålles med Hakarps arbetarkommun. Styrelsen består av: Stig Drott, Erik Johansson, Tage Nilsson, Rune Nilsson och David Ekberg.

Mars

- 6 Årsmöte hålles med Hakarps avd. av RLF. Till ordf. valdes Martin Fagerlund. Övrig styrelse blev Uno Lövinger, Harald Johansson, Gunnar Andersson och Lennart Gustavsson. Veterinär Hederstedt talar om hästaveln i Jönköpingsbygden och visar ett par filmer. Avd. har 31 medlemmar.
- 8 Hakarps soc.dem. kvinnoklubb firar 10-års jubileum.
- 16 IKHP:s seniormästare i skidororientering blev Kurt Karlsson på tiden 2.05,15. Banans längd 13 km.
- 17 Huskvarna-Hakarps högerförening håller årsmöte, till styrelse väljes G. Bergensträhle, Eugen Ekroth, Gunnar Hakeman, Lars Styffe och Alf Nordmalm. Stadsarkitekt Flensborn talar om stadsplanerarens syn på Huskvarnas framtida utveckling.
- 17 Krock på Ådalsvägen mellan lastbil och buss. Ingen människa skadas. Olyckan tillskrives det hala väglaget med höga snövallar utmed vägkanten.
- 23 Hakarps sockens begravningskassa beslutar på årsmöte att nedlägga verksamheten. Styrelsen består av John Andersson ord. Josef Svensson kassör, Eskil Lago sekr. Eric Nordström och Axel Rydberg.
- 23 Hakarps Hemvärn deltagar i stor övning vid Jönköping. Övningsuppgiften består i att skydda viktiga förråd från att förstöras av fientliga styrkor.
- 23 Ungdoms DM i skidbudkavle vinnas av Hakarpspojarna i tävling med Hallby och IK Illern, Tranås.
- 23 1918 års konfirmander, 21 st., håller kamratträff. Krans nedlägges på deras konfirmentlärares, kyrkoherde Sandströms grav. Efter högmässan intogs middag på Ramnegården, Bankeryd.
- 31 Hakarps vägförening håller årsmöte. Styrelsen består av Albin Karlsson, Bengt Bondesson, Sten Gustavsson, Gustav Dahlström och Bengt Alf.

April

- 7 Hakarps skytteförening håller årsmöte. Styrelsen består av Valter Bergström ordf., Gunnar Lundsten sekr. Övrig styrelse är Tage Nilsson, Holger Andersson och Yngve Karlsson. Föreningen har 119 medlemmar och har under föregående år avfyrat 16.500 skott.
- 16 Polioympning av barn födda år 1954 sker hos distriktssköterskan.
- 16 Vid skolstyrelsens sammanträde väljes till ord. lärare Hans Johansson Huskvarna, och till lärarinnor Birgit Pettersson och Iris Karlsson, vilka båda tjänstgör i Hakarp. Beslutas att förlägga undervisningen i metallslöjd till SAAB:s verkstadslokaler i Stensholm.
- 23 S:t Georgsdagen firas i kyrkan. Efteråt samling i Ungdomsgården där herr V. Hedfors kåserar och visar ljusbilder.
- 28 Hakarps kyrkliga arbetsförening håller årsmöte. Styrelsen består av Lilly Gustavsson, Märta Hakeman, Ann Mari Söderström, Inger Bergström, Karin Andersson och Berta Randau.
- 28 Hakarps kyrkliga flicksyförening håller vårbasar i Kyrksalen, Stensholm. Vackra slöjdarbeten i textil och keramik såldes och försäljningen inbringade 700 kronor.
- 28 Hakarps kyrkas Ungdomsgård håller årsmöte. Styrelsen består av Gunnar Hakeman, Ivar Meurling, Josef Larsson, Martin Carlsson, Ingegerd Larsson, Lilly Gustavsson, Elsy Flensburg och Lennart Roman.

Maj

- 2 Huskvarna brandkår rycker ut till en fastighet vid Korsvägen, som tagit eld i källarvåningen, där ett par pojkar reparerat en moped varvid bensinen tagit eld. Skadorna blev obetydliga.
- 25 Lekerydsstaffetten vinnas i samtliga klasser av Hakarpspojarna.
- 29 Hakarps kommunalfullmäktige beslutar inköpa 27.000 kvm tomtmark på Fagerslättområdet, tillhörande fastigheten Hakarp 1. 64.

Juni

- 1 Val till ledamöter i riksdagens andra kammare förättas i Stensholmskolan. Röstetalet för de olika partierna blev följande: H. 152, CP. 98, FP. 283, Soc.dem. 799.
- 6 Huskvarna stad köper Bråneryds mangårdsbyggnad med tillhörande parkområde, 33.000m², för en summa av 100.000 kronor.
- 10 Stensholms kyrkliga arbetsförening har sin vårutflykt runt Sommen. Vigrens pälsindustri i Tranås, Boxholms Järnbruk, Marbäck, Anneberg m. fl. platser besökes.
- 8 Cykel- och mopedfrämjandet har tävling genom Hakarp med

start vid Kommunalhuset och mål vid IKHP:s stuga. Ett 30-tal personer deltog. Tävlingen gällde tre klasser på en bana 2 mil lång.

- 12 Tre nya fastigheter i Pettersberg, om 24 lägenheter, är färdiga för inflyttning. Huvudentreprenör har varit byggnadsfirman Wahlstedt, Jönköping, arkitekt Helmer Flensborn och initiativtagare herr Lars Wittgren.
- 12 Skolstyrelsen beslutar att ge nyttförordnande åt e.o. lärare Kerstin Martin och Stig Holm, samt att förlägga simundervisningen till Vik i Stensjön. Som simlärare har antagits fru Lisa Grytberg och Stig Holm.
- 19 Huskvarna Sportfiskeklubb inplanterar 1.500 gäddyngel i Lexarpsgölen, inköpta i Eksjö. Man räknar med att 20 % av ynglet kommer att bli av fångstduglig storlek.
- 17 Hakarps kyrkliga arbetsförening reser till Göteborg, där bl. a. Göteborgs småkyrkor samt Volvos anläggningar studeras.
- 24 Hakarps scoutkår håller kårläger i Järsnäs med 15 deltagare, scoutinvi gning förrättas. Ledare har varit komminister Josef Larsson och Lennart Roman.
- 24 Hakarps kommun begär statsbidrag till minst halva kostnaden, eller 20.000 kronor, till nya belysningsanordningar på Ådalsvägen.

Juli

- 7 Bostadsrättsföreningen Hakarps hem meddelar att föreningens tvättstuga med mangel öppnas för allmänheten. Självbetjäning.
- 6 Kantor Göran Håkansson tjänstgör för första gången i kyrkan och hälsas därefter välkommen vid ett samkväm i Ungdomsgården. Kantor Håkansson är anställd fr. 1 juli och kommer närmast från ord. tjänst i Almesåkra.
- 13 En hakarpsbo, som färdades på en mc, skadades vid en kollision med en bil vid Parkgatan i Huskvarna och fick forslas till lasarettet.
- 18 Vid ett inbrott i Bråneryd stjäles ett svetsaggregat värt 2.500 kronor. Aggregatet vägde 175 kg, varför det troligen varit två tjuvar som med bil forslat det stulna från platsen.

Aug.

- 2 För nionde gången fastnar en yngling från Hakarp i poliskontrollen för att han kört en köroduglig mc utan körkort.
- 12 Skolstyrelsen meddelar att åttonde klassen nu införts i Hakarps skolor och att dess arbetsordning godkänts av skolöverstyrelsen. Som tillsyningslärare vid kyrkskolan har utsetts kantor Håkansson.

son, och till lärarinna i kvinnlig slöjd har valts Margareta Hellsten, Jönköping. Till lärare i metallslöjd har valts Gösta Almkvist, Hakarp.

- 16-17 Ett 40-tal gruppchefer från fyra hemvärnsområden håller kurs i Hakarp, där de bl. a. får göra bekantskap med raketgeväret. Förutom teori förekommer skarpskjutning med geväret. För sakkunskapen svarar yrkesmilitärer.
- 20 Ådalsvägen stänges för trafik på grund av asfaltering. Trafiken får under tiden gå över Hakarpsvägen.
- 23 Hembygdsföreningen håller sin sommarresa genom Östergötland med 44 deltagare.
- 24 De Gamlas Dag hålles med gudstjänst i kyrkan samt därefter samkväm i Ungdomsgården. 40 åldringar deltog.
- 22 Fotboll mellan Hakarps Kommunalfullmäktige och ett damlag samlar vid Stensholm 600 åskådare.
- 29 En berusad stockholmare gripes av polisen vid Korsvägen efter en våldsam färd med bil. Efter en vurpa i Höreda blev polisen varskodd om bilistens ankomst och mötte upp i god tid för att stoppa vidare framfart.
- 31 Hakarps-Bladet, Hakarps enda tidning, utkommer med sitt första nummer. Redaktör är Lars-Åke Engblom.

Sept.

- 4 Det planerade alkoholisthemmet i Stensholm kommer ej att förverkligas. Ägaren till Stensholm meddelar att byggnaden ej längre står till stiftelsens förfogande.
- 7 Stor orienteringstävling, med över 600 deltagare, hålles i Hakarp på bana som utarbetats av IKHP, och efter karta som framställts av klubbens medlemmar.
- 7 Till konfirmationsundervisning anmäles 42 konfirmander, 26 pojkar och 16 flickor.
- 12 Länsarbetsnämnden ger tillstånd för att påbörja fjärde etappen i utbyggnaden av vatten- och avloppsnätet i Hakarp. Arbetet ifråga berör vissa delar av Egnehemsområdet.
- 17 Ungdomsstyrelsens musikskola startar med ett 50-tal anmälda. Undervisningen kommer att gälla piano, blockflöjt och mandolin. Lärare blir Göran Håkansson, Eskil Söderström och Evert Plym.
- 21 Val av landstingsmän och kommunalfullmäktige för en tid av 4 år sker i Stensholmsskolan. Till landstingsmannavalet avlämnades följande antal röster till de olika partierna: H. 185, CP. 89, FP. 258, Soc.dem. 794, K. 51.
- 23 IK Nord anordnar ungdomsträffar varje vecka under hösten i

Folkets Hus. Lördagen den 24 talar polisman Snöberg om aktuella ungdomsproblem.

Okt.

- 5 Stiftsveckan inledes med gudstjänst i kyrkan. En nybildad barnkör medverkar under ledning av kantor Håkansson. En vacker gåva, två ljusstakar, har överlämnats till kyrkan av en givare som önskar vara anonym.
- 6 Brandkåren larmas till en villa i Brunnstorpsområdet där en elledning förorsakat rökutveckling. Elden släcktes utan att göra större skada.
- 12 Kyrkoherde Gunnar Rosendahl från Ousby predikar i Hakarps kyrka och föreläser på e.m. i Folkets Hus under tillslutning av många åhörare.
- 12 IKHP:s terrängpromenader har höstpremiär. Deltagarna, omkring 200 st., delas i tre åldersgrupper med start kl. 9.
- 14 Vid en ungdomsträff i Ungdomsgården talar förste kriminalassistent Eric Engblom från Göteborg, om ungdomsbrottsligheten. Till föreläsningen visades ljusbilder.
- 19 Val av kyrkofullmäktige för 4 år sker i Stensholmsskolan. De fyra demokratiska partierna går fram med gemensam lista.
- 24 Brandkåren rycker ut till soptippen vid Göransberg där eld utbrutit. Brandkårens uppgift var närmast att rädda närliggande skogsområde.
- 25 Stensholms kyrkliga arbetsförening håller sin sedvanliga försäljning i Brukshotellet vid Stensholm under stor tillslutning.
- 26 IKHP:s andra terrängpromenad försiggår med 200 deltagare.
- 29 IK Nord håller ungdomsträff i Folkets Hus med ett 80-tal deltagare. Polisman Snöberg leder frågesporten.

Nov.

- 2 Vid Bråneryd måste polisen avliva ett rådjur som bitits svårt av lösspringande hundar.
- 7 IKHP:s skallgångskår träder i aktion för att söka efter en femåring som försvunnit i ett skogsområde. Pojken återfanns oskadd. Skallgångskåren, som består av 50 idrottsmän, har som uppgift att söka upp den som förlorat sig i terrängen.
- 9 IKHP:s tredje terrängpromenad avlöper med 200 deltagare.
- 16 IKHP har, tillsammans med cykel- o. mopedfrämjandets avd. i Huskvarna, cykel- och mopedorientering med tillsammans 77 deltagare. Start vid Nordskogens skola och mål vid IKHP:s stuga.

- 29 Adventgudstjänst vid ljus hålles i Hakarps kyrka och därefter håller kyrkliga arbetsföreningen försäljning i Ungdomsgården med besök av 200 personer.
- 30 Vid gudstjänsten i kyrkan överlämnas, för lång och trogen tjänst, Kungl. Patr. Sällskapets medalj till kyrkovärden John Andersson. Andersson har varit kyrkovärd i 25 år och tillhör kyrkorådet i 32 år.
- 28 IKHP håller årsfest i stugan besökt av 60 deltagare. Priser och medaljer utdelas till medlemmar som utfört de bästa idrottsprestationerna.

Dec.

- 7 Stensholms kyrkliga arbetsförening håller adventfest för gamla på Brukshotellet i Stensholm. Vid festen, som var besökt av 70 personer, hölls tal av komminister Larsson samt visades film och en luciatablå av skolbarn.
- 14 Hakarps nybildade kyrkokör debuterade vid en musikgudstjänst, dirigent kantor Håkansson.
- 17 Hakarps-Bladet utkommer med ett 28-sidigt julnummer.
- 19 Kommunalfullmäktiges sista sammanträde för året hålles. Ordföranden Alb. Karlsson avtackar de avgående ledamöterna och särskilt då John Anderson som tillhört fullmäktige i 24 år och Carl Sandberg som avgår efter 17 år i fullmäktige.
- 20 Kommunalfullmäktige avslutar traditionsenligt 4-årsperioden med julsupé på Stora Hotellet.

FÖRUTOM

**HAKARP OCH
HUSKVARNA**

LÄSES KRÖNIKAN

GÖTEBORG

MARIEFRED

HALMSTAD

STOCKHOLM

HALSINGBORG

UPPSALA

JÖNKÖPING

VÄXJÖ

LUND

ÖREBRO

DEN FÖLJER MED
SKEPPEN ÖVER
DE STORA HAVEN

OCH VITTNAR, FÖR SVENSKAR OCH SVENSKÄTTLINGAR,
OM KÖPENSKAP OCH FÖRETAGSAMHET I GAMLA SVERIGE

TILL ANNONSÖRENA RIKTAS ETT VARMT
TACK FÖR VÄLVILLIGT EKONOMISKT STÖD

KONSUM

är den bästa
priskontrollen

Bliv medlem i

KONSUM UNION

Platsens största sortering

av HATTAR och MÖSSOR för HELA FAMILJEN

K R A N T Z

Tel. 302 99 - Tegnérsgatan 7 - HUSKVARNA

MARIEHOLMS HANDELSTRÄDGÅRD

Stig Johansson

Tel. 309 04

REKOMMENDERAS

Oid behov av trycksaker

Vänd Eder till

RYDHEIMS TRYCKERI

Inbindning av böcker

sker omsorgsfullt i

RYDHEIMS BOKBINDERI

HUSKVARNA

Tel. 300 44 och 302 44

JÖNKÖPINGS LÄNS BRANDFÖRSÄKRINGSBOLAG

BRAND-, ANSVARS-, VATTENLEDNINGS-
SKADEFÖRSÄKRINGAR m.m.

Ombud i Hakarp:

Nämndeman Gunnar Hakeman, Hakarps säteri
Tel. 301 35

Petersbergskiosken

TOBAK, TIDNINGAR, FRUKT, CHOKLAD,
KONFEKT, LÄSKEDRYCKER

Tel. 303 41

BLOMBERGS

BJÖRTÉNS

Livsmedel

Egnahemsvägen 10

Tel. 300 60

Begär alltid

CARLFORS

BRONSFÄRGER!

Skyddar och lyser upp

*Du kan alltid
tryggt anlita Sparbanken –
Hembygdens bank*

Länssparbanken Jönköping

Avdelningskontor i Huskvarna, Kungsg. 35. Tel. 301 81

ALLT i byggnadsväg

genom

BYGGMÄSTARE
SVEN LARSSON

BERMANSGATAN 10

HUSKVARNA

TEL. 305 80

**

Förstklassigt arbete

Husqvarna Hammerless *smäckert, smidigt,*

Varje jägare som vet vad verklig kvalitet betyder väljer Husqvarna Hammerless — ett *bättre* vapen till ett förvånansvärt lågt pris.

Pipor: Av svenskt specialstål, höger pipa svagt, vänster pipa starkt trångborrad, längd 70 cm. lättad spång, patronlägen för 70 mm hylsor.
Kaliber: 12. **System:** Anson & Deeley, top lever och automatisk säkring. **Lås:** Genom Husqvarnas

säkert vapen

djuphårdningsmetod praktiskt taget outslitliga.

Riktpris från 635:-. Tre typer av handgjord engelsk gravity inkl. punsning bakom snäckorna erhålles mot pristillägg. För den som så önskar kan stocken utföras efter personliga mått.

Husqvarna

— vapenspecialisten sedan 1689

HUSQVARNA VAPENFABRIKS AKTIEBOLAG — HUSKVARNA

Allt i Specerier, Frukt, Konfektyrer

Järn- och Fodervaror

ERIC SANDQVIST

SPECERI- och LANTAFFÄR

Tel. 30581

GYNNA ORTENS KÖPMANNABUTIK

ERIKSBERGS

Blomsterodlingar

Tel. 30388

HENNINGSONS

Byggnadsfirma

Industribyggnader, Bostadshus och Villor, Ombyggnads- och
Reparationsarbeten av alla slag.

Kontoret, Långgatan 21, tel.	326 50
Byggn. I. Henningsons bostad ankn....	326 51
Verkm. Ch. Ottosson	314 55
Verkm. Å. Nilsson	314 53
Verkm. B. Larsson	319 83

Byggnadsritningar, Arbetsbeskrivningar, Handlingar till myndigheter,
Kontrollantskap, Avvägningar, Ljuskopiering,

Ritkontoret, Gillesgatan 11, telefon 362 52.

Föreståndare K. E. Lindell, bost. Norra Parkgatan 60, tel. 31454,

BORSTAR UR HUSQVARNA BORSTFABRIKS
SENASTE PRODUKTION. DESIGN SIG-
VARD BERNADOTTE OCH ACTON BJØRN.

ett tecken på bättre borstar

AKTIEBOLAGET HUSQVARNA BORSTFABRIK

JÖNKÖPINGS LÄNS SLAKTERIFÖRENING

AFFÄREN PETERSBERG

Rekommenderas

Tel. 30566

Målerifirman Almqvists Eftr.

John Pettersson

Rekommenderas

REJÄLT ARBETE

HUMANA PRISER

Norra Parkgatan 3

HUSKVARNA

Tel. 31215

Tel. 31215

**Tala med oss
om en ny kamin till vintern!**

Broschyr och prisuppgift från

EBE-VERKEN AKTIEBOLAG

Tel- 325 50

HUSKVARNA

INGRID NILSONS

Kappor - Klänningar - Hattar

FÖRSTKLASSIG KONFEKTION

Rosenborgsgatan 32, HUSKVARNA

Tel. Kappavd. 301 45

Klänn.-avd. 339 69

Olas Konditori

PETTERSBERG

Tel. 3 3 4 3 0

★

Belåtna kunder

bästa rekommendationen

VID BEHOV AV

FÄRGER, TAPETER, SJUKVÅRDS- OCH TEKNISKA ARTIKLAR

anlita fackmannen

SÖDRA FÄRGHANDELN

Tormenäsgat. 3 — HUSKVARNA — Telefon 30587

ELFIRMAN

JOHANSSON & CARLSSON

Elektriska installationer, motorer, elektriska apparater
och glödlampor

TRANSFORMATORSTATIONEN

Johansson tel. 30277 och Carlsson 32343

Huskvarna Nya Persiennetillverkning

STIG GUSTAVSSON

Tillverkar och försäljer den omtyckta

SAFIR-PERSIENNEN

Fullständig service för alla förekommande typer.

Villa Hanneberg, Huskvarna 2

Tel. 31439

Sigrids Livsmedel

Sigrid Dahlqvist

PETERSBERG

Tel. 30151

REKOMMENDERAS

Byggnadsfirman

G. KÄLL A/B

Postadress: VÄTTERSNÄS

Utför alla slags byggnadsarbeten
såväl ny- som tillbyggnader

FÖRSTKLASSIGT ARBETE

Telefoner: Huskvarna: 305 37, 316 28, 311 36
Jönköping: 350 06
Lekeryd: 126, Uddebo grustag

PRIS 4 KR.

HUSKVARNA 1959
M. RYDHEIMS TRYCKERI